

Attieksme pret svešvalodu prasībām darbā

Latviešu darbības vecumā aptauja

2024.gads

LATVIJAS REPUBLIKAS

TIESĪBSARGS

 SKDS
PĒTĪJUMU CENTRS

SATURS

Aptaujas tehniskā informācija	3
Respondentu sociāldemogrāfiskais profils	4
Terminu skaidrojums.....	5
Statistikās kļūdas novērtēšanas tabula	6
Kopsavilkums.....	7
1. Svešvalodu zināšanu vērtējums	10
2. Apmierinātība ar svešvalodu lietošanas praksi darbavietā	12
3. Darba meklēšanas pieredze	19
4. Darba interviju pieredze	28
5. Attieksme pret svešvalodu lietošanu darbavietā	29
6. Attieksme pret krievu valodas lietošanu darbavietā	38
Aptaujā izmantotā anketa	44

Vāka attēls ģenerēts ar ChatGPT

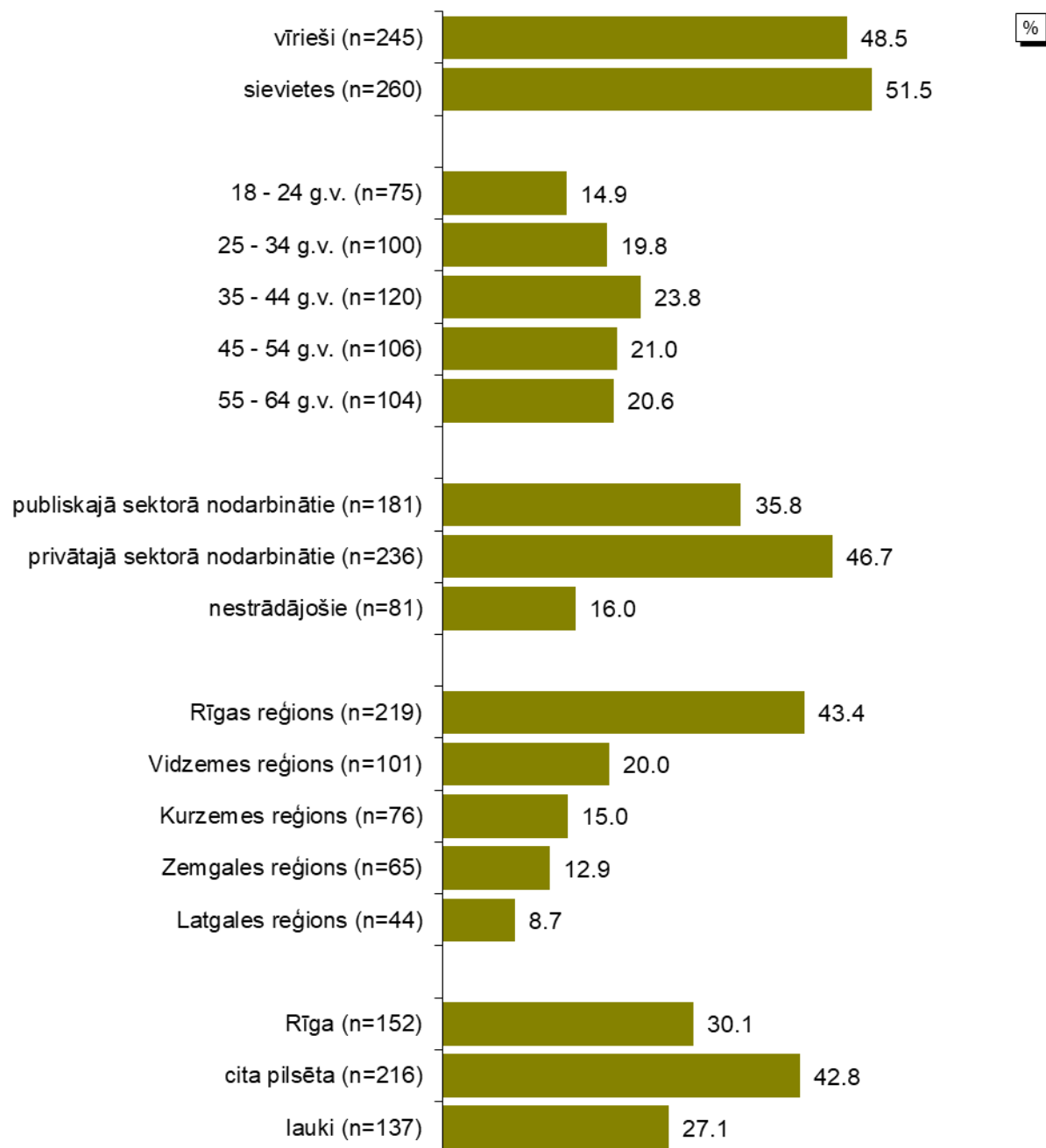
Aptaujas tehniskā informācija

PĒTĪJUMA VEICĒJS	Pētījumu centrs SKDS
ĢENERĀLAIS KOPUMS	Latvijā dzīvojoši latviešu tautības darba ņēmēji vai darba meklētāji darbaspējas vecumā (18-64)
PLĀNOTĀS IZLASES APJOMS	500 respondenti
SASNIEGTĀS IZLASES APJOMS	505 respondenti
APTAUJAS METODE	Interneta aptauja (CAWI)
RESPONDENTI	Pētījumu centra SKDS WEB paneļa dalībnieki
ĢEOGRĀFISKAIS PĀRKLĀJUMS	Visa Latvija
APTAUJAS VEIKŠANAS LAIKS	27.07.2024. - 30.07.2024.

Daļā grafiku dati noapaļoti līdz veselam skaitlim. Noapaļošanas dēļ iespējama nobīde par vienu procenta punktu. Atskaites tekstu rakstīšanā (sakarību analizē) izmantoti nenoapaļotie dati.

Respondentu sociāldemogrāfiskais profils

1.grafiks

Bāze: visi respondenti, n=505

Terminu skaidrojums

IZLASE

Latvijas iedzīvotāju kopuma mikromodelis.

STATISTISKAIS REĢIONS

Rīgas statistiskais reģions

Pilsētas – Jūrmalas valstspilsētas pašvaldība, Rīgas valstspilsētas pašvaldība.

Novadi – Ādažu novads (Ādaži), Ķekavas novads (Ķekava), Mārupes novads (Mārupe), Olaines novads (Olaine), Ropažu novads (Ulbroka), Salaspils novads (Salaspils), Siguldas novads (Sigulda)

Vidzemes statistiskais reģions

Novadi – Alūksnes novads (Alūksne), Cēsu novads (Cēsis), Gulbenes novads (Gulbene), Limbažu novads (Limbaži), Madonas novads (Madona), Ogres novads (Ogres valstspilsēta), Saulkrastu novads (Saulkrasti), Smiltenes novads (Smiltene), Valkas novads (Valka), Valmieras novads (Valmieras valstspilsēta), Varakļānu novads (Varakļāni)

Kurzemes statistiskais reģions

Pilsētas – Ventspils valstspilsētas pašvaldība, Liepājas valstspilsētas pašvaldība.

Novadi – Dienvidkurzemes novads (Grobiņa), Kuldīgas novads (Kuldīga), Saldus novads (Saldus), Talsu novads (Talsi), Tukuma novads (Tukums), Ventspils novads (Ventspils valstspilsēta).

Zemgales statistiskais reģions

Pilsētas – Jelgavas valstspilsētas pašvaldība.

Novadi – Aizkraukles novads (Aizkraukle), Bauskas novads (Bauska), Dobeles novads (Dobele), Jelgavas novads (Jelgavas valstspilsēta), Jēkabpils novads (Jēkabpils valstspilsēta).

Latgales statistiskais reģions

Pilsētas – Daugavpils valstspilsētas pašvaldība, Rēzeknes valstspilsētas pašvaldība.

Novadi – Augšdaugavas novads (Daugavpils valstspilsēta), Balvu novads (Balvi), Krāslavas novads (Krāslava), Līvānu novads (Līvāni), Ludzas novads (Ludza), Preiļu novads (Preiļi), Rēzeknes novads (Rēzeknes valstspilsēta).

APDZĪVOTĀS VIETAS TIPS

Rīga – Rīgas pilsēta.

Cita pilsēta – Daugavpils, Liepāja, Jelgava, Ventspils, Rēzekne, Jūrmala, Valmiera, Jēkabpils, citas pilsētas.

Lauki – pagasti, lauku viensētas.

NODARBINĀTĪBAS SEKTORS

Publiskais sektors – respondenti, kuri strādā valsts vai pašvaldības iestādēs vai uzņēmumos ar valsts vai pašvaldības kapitālu.

Privātais sektors – respondenti, kuri strādā uzņēmumos ar privāto kapitālu.

Nestrādā - respondenti: mājsaimnieces, pensionāri, skolēni, studenti, bezdarbnieki.

Cits – respondenti, kuriem ir gadījuma darbi, strādā apmaksātu darbu sabiedriskās organizācijās, kā arī tie respondenti, kuri nezināja konkrētu nodarbinātības sektoru.

PAR GRAFIKOS IEKĻAUTO INFORMĀCIJU

Virš tekstā ievietotajiem grafikiem ir norādīts grafika numurs.

Grafikos sniegta informācija vai nu par atbilžu sadalījumu kopumā (visa grupa, kam bija jāatbild uz šo jautājumu) vai arī dažādu sociāldemogrāfisku grupu atbilžu sadalījums. Atbildes nolasāmas sekojoši: pirmais norādītais atbilžu variants virs grafika atspoguļo atbildes grafikā tās nolasot no kreisās puses. Otrās atbildes variants aprakstā atbilst otrajai atbildei no kreisās puses u.t.t..

Grafiku lejasdaļā sniegta informācija par respondentu grupu, kas atbildēja uz šo jautājumu (raksturojums un skaits).

Statistiskās kļūdas novērtēšanas tabula

Pētījuma rezultātos vienmēr pastāv zināma statistiskās kļūdas varbūtība. Analizējot un interpretējot pētījumā iegūtos rezultātus, to vajadzētu ņemt vērā. Tās atšķirības, kuras iekļaujas statistiskās kļūdas robežās jeb ir mazākas par to, var uzskatīt par nenozīmīgām.

Statistiskā kļūda tiek aprēķināta pēc sekojošās formulas:

$$SK = q \times \sqrt{\pi \times (100 - \pi) / n}$$

kur :

SK - statistiskā kļūda

q - koeficients, kas pie 95% varbūtības ir vienāds ar 1.96

π - pētījumā iegūtais respondentu atbilžu procentuālais sadalījums

n - respondentu skaits

Lai ērtāk un ātrāk noteiktu statistisko mērījuma kļūdu, ir lietderīgi izmantot statistiskās kļūdas novērtēšanas tabulu.

PĒTĪJUMA REZULTĀTU STATISTISKĀS KĻŪDAS NOVĒRTĒŠANAS TABULA (ar 95% varbūtību)

Procentuālais atbilžu sadalījums (%)	Respondentu skaits [N] =															
	50	75	100	200	300	400	500	600	700	800	900	1000	1100	1200	1500	2000
1 vai 99	2.8	2.2	1.9	1.4	1.1	1.0	0.9	0.8	0.7	0.7	0.6	0.6	0.6	0.5	0.5	0.4
2 vai 98	3.9	3.2	2.7	1.9	1.6	1.4	1.2	1.1	1.0	1.0	0.9	0.9	0.8	0.8	0.7	0.6
4 vai 96	5.4	4.5	3.8	2.7	2.2	1.9	1.7	1.6	1.5	1.4	1.3	1.2	1.2	1.1	1.0	0.9
6 vai 94	6.6	5.4	4.7	3.3	2.7	2.3	2.0	1.9	1.8	1.7	1.6	1.5	1.4	1.3	1.2	1.0
8 vai 92	7.5	6.1	5.3	3.8	3.1	2.7	2.4	2.2	2.0	1.9	1.8	1.7	1.6	1.5	1.4	1.2
10 vai 90	8.3	6.8	5.9	4.2	3.4	2.9	2.6	2.4	2.2	2.0	2.0	1.9	1.8	1.7	1.5	1.3
12 vai 88	9.0	7.4	6.4	4.5	3.7	3.2	2.9	2.6	2.4	2.3	2.1	2.0	1.9	1.8	1.6	1.4
15 vai 85	9.9	8.0	7.0	5.0	4.0	3.5	3.1	2.9	2.6	2.5	2.3	2.2	2.1	2.0	1.8	1.6
18 vai 82	10.7	8.7	7.5	5.3	4.4	3.8	3.4	3.0	2.9	2.7	2.5	2.4	2.3	2.2	1.9	1.7
20 vai 80	11.1	9.1	7.8	5.5	4.5	3.9	3.5	3.2	3.0	2.8	2.6	2.5	2.4	2.3	2.0	1.8
22 vai 78	11.5	9.4	8.1	5.7	4.7	4.1	3.6	3.3	3.1	2.9	2.7	2.6	2.5	2.4	2.1	1.8
25 vai 75	12.0	9.8	8.5	6.0	4.9	4.2	3.8	3.5	3.2	3.0	2.8	2.7	2.6	2.5	2.2	1.9
28 vai 72	12.5	10.2	8.8	6.2	5.1	4.4	3.9	3.6	3.3	3.1	2.9	2.8	2.7	2.5	2.3	2.0
30 vai 70	12.7	10.4	9.0	6.4	5.2	4.5	4.0	3.7	3.4	3.2	3.0	2.8	2.7	2.6	2.3	2.0
32 vai 68	12.9	10.6	9.1	6.5	5.3	4.6	4.1	3.7	3.5	3.2	3.1	2.9	2.8	2.6	2.4	2.1
35 vai 65	13.2	10.8	9.4	6.6	5.4	4.7	4.2	3.8	3.5	3.3	3.1	3.0	2.8	2.7	2.4	2.1
40 vai 60	13.6	11.1	9.6	6.8	5.5	4.8	4.3	3.9	3.6	3.4	3.2	3.0	2.9	2.8	2.5	2.2
45 vai 55	13.8	11.3	9.8	6.9	5.6	4.9	4.4	4.0	3.7	3.5	3.3	3.1	2.9	2.8	2.5	2.2
50 vai 50	13.9	11.3	9.8	6.9	5.7	4.9	4.4	4.0	3.7	3.5	3.3	3.1	3.0	2.8	2.5	2.2

Lai noteiktu statistisko mērījuma kļūdu, ir jāzina nesvērts respondentu skaits attiecīgajā grupā un rezultāts procentos. Izmantojot šos lielumus, tabulas attiecīgajā iedaļā var atrast statistiskās mērījuma kļūdas robežas + / - procentos ar 95% varbūtību.

Piemēram, ja pētījuma rezultātā no visiem aptaujātajiem Latvijas iedzīvotājiem (respondentu skaits n=505) tiek iegūta mērķa grupa 10.0%, kas pauž apstiprinošu attieksmi pret spriedumu vai izteikumu "X", tad ar 95% varbūtību mēs varam teikt, ka statistiskā mērījuma kļūda šeit ir + / - 1.9% robežās. No tā izriet, ka mērķa grupa, kura identificē sevi ar spriedumu vai izteikumu "X", ir no 8.1% līdz 11.9%.

Kopsavilkums

2024.gada jūlijā tika veikta Latvijā dzīvojošo latviešu tautības darba ņēmēju vai darba meklētāju darbaspējas vecumā aptauja, kuras ietvaros tika aptaujāti 505 respondenti. Pētījuma ietvaros tika noskaidrots svešvalodu zināšanu vērtējums, raksturota darba meklēšanas un darba interviju pieredze, kā arī attieksme pret svešvalodu (t.sk. krievu valodas) lietošanu darbavietā.

Kā var redzēt 2.grafikā, visbiežāk latvieši atzina, ka **viņi vismaz sarunvalodas līmenī zina** krievu valodu (81%), un gandrīz tikpat bieži tas tika norādīts par angļu valodu (77%). Vēl 18% zina vācu valodu, bet citas valodas minētas retāk.

Aptaujas dati liecina (skatīt 4.grafiku), ka 79% latviešu, kuri pēdējo 3 gadu laikā ir strādājuši algotu darbu, ir **apmierināti ar svešvalodu lietošanas praksi savā darbavietā**, bet 16% ar to nav apmierināti.

69% respondentu pēdējo 3 gadu laikā savā darbavietā **ir nācies lietot** angļu valodu (visbiežāk (51%) to izmantoja saziņai ar kolēģiem ārvalstīs darba vajadzībām), bet 66% to norādīja par krievu valodu (visbiežāk (57%) to izmantoja saziņai ar klientiem Latvijā (apkalpošanai)) (skatīt 6., 7., 8., 9. grafikus).

Vairāk nekā puse (55%) respondentu, kuri saziņā ar kolēģiem ir lietojuši svešvalodu (n=244), atzina, ka **pirms pieņemšanas darbā viņus informēja**, ka ar kolēģiem būs jākomunicē arī kādā no svešvalodām, bet 29% uzskata, ka viņi nav tikuši par to informēti (skatīt 10.grafiku).

59% respondentu, kuri svešvalodu ir lietojuši nevis saziņai ar kolēģiem, bet citiem mērķiem (n=381), norādīja, ka pirms pieņemšanas darbā **viņus informēja, ka darba pienākumu izpildei būs nepieciešama arī svešvalodu izmantošana** (25% atbildēja, ka viņus par to nav informējuši) (skatīt 11.grafiku).

Novērtējot attieksmi pret prasībām darba sludinājumos, vērojams, ka **gatavība ignorēt dažādas prasības** atšķiras. 73% aptaujāto atzīst, ka atsauktos uz darba sludinājumu, pat ja uzskata, ka viņiem nepiemīt prasītās saskarsmes un komunikācijas prasmes, 66% norādīja, ka pieteiktos darbā arī neatbilstošas profesionālās pieredzes gadījumā, bet gandrīz puse (46%) to darītu, neskatoties uz to, ka viņiem trūkst prasīto datorprasmju.

Jāatzīmē, ka ignorēt prasību pēc noteiktām svešvalodu zināšanām respondenti būtu gatavi retāk (37%) (skatīt 12.grafiku).

Respondentiem, kuri pēdējo 3 gadu laikā ir meklējuši darbu (tai skaitā pētījuši darba sludinājumus (n=183)), lūdza atcerēties, vai **darba sludinājumos viņi ir pamanījuši prasību zināt kādas svešvalodas**. Visbiežāk ir pamanīta prasība zināt angļu valodu (88%). Prasību zināt krievu valodu darba sludinājumos ir pamanījuši 68%, kādu no Ziemeļvalstu valodām – 27%, vācu valodu – 23%, franču valodu – 8% (skatīt 17.grafiku). Visbiežāk sludinājumus ar prasībām zināt kādu svešvalodu ir pamanījuši www.ss.lv, CVonline u.tml. specializētas darba meklēšanas vietnēs (87%) un sociālajos tīklos (Facebook, Instagram u.c.) (55%) (skatīt 18.grafiku).

24% respondentu atzina, ka **prasība zināt kādu svešvalodu sludinājumā nav pamatota**. Biežāk minētie iemesli nepieciešamībai zināt svešvalodu bija saziņa ar ārvalstu klientiem (to apkalpošana) (38%), saziņa ar kolēģiem ārvalstīs (37%), saziņa ar sadarbības partneriem (33%), kā arī saziņa ar klientiem Latvijā (to apkalpošana) – 28% (skatīt 19.grafiku).

Lūgti raksturot, **cik lielas grūtības viņiem ir radījušas prasības zināt kādu svešvalodu**, nedaudz vairāk kā 1/3 aptaujāto to atzina par galveno iemeslu, kāpēc viņi nepieteicās kādam darbam (35%). To, ka tas bija viens no iemesliem, kaut arī ne galvenais, norādīja 27%. Savukārt 35% atbildēja, ka prasība zināt svešvalodu nav bijis iemesls, lai nepieteiktos darbam (skatīt 20.grafiku).

Jāatzīmē gan, ka respondenti, kuri pēdējo 3 gadu laikā bija pieteikušies darbam, samērā reti norādīja, ka **svešvalodas nezināšana vai nevēlēšanās to lietot bija iemesls atteikumam**: to, ka tas bija galvenais iemesls, kāpēc viņus nepieņēma darbā, norādīja 10%, bet par vienu no iemesliem (kaut arī ne galveno) to uzskata 1%. Ievērojami biežāk (41%) respondenti uzskata, ka noraidījums nav saistīts ar prasību zināt kādu svešvalodu (skatīt 21.grafiku).

Respondenti, kuri pēdējo 3 gadu laikā bija pieteikušies darbam (n=153), norādīja, ka darba intervija notika tikai valsts valodā (68%), bet 17% atzina, ka visa intervija notika svešvalodā, un vēl 19% atbildēja, ka intervija daļēji notika svešvalodā, lai pārbaudītu svešvalodas prasmes (vairākums norādīja, ka darba intervijā izmantotā svešvaloda bija angļu, bet daļā gadījumu tā bija arī krievu) (skatīt 23., 24.grafikus).

Ja kāds **darbavietā saskartos ar sliktāku attieksmi** tāpēc, ka viņš/-a saziņai ar kolēģiem vai vadību nelieto svešvalodu (skatīt 25.grafiku), respondenti visbiežāk (53%) ieteiktu vērsties Valsts darba inspekcijā. 35% ieteiktu vērsties pie uzņēmuma/ organizācijas/ iestādes vadības, 29% - Valsts valodas centrā, 20% - arodbiedrībā, 15% - Latvijas Republikas Tiesībsarga birojā.

Raksturojot savu pieredzi, aptuveni 4/5 aptaujāto atbildēja, ka pēdējo 3 gadu laikā viņiem **nav bijis problēmu vai grūtību saistībā ar svešvalodu lietošanu darbavietā** (79%). To, ka bijušas lielas problēmas vai grūtības, norādīja 2%, bet 16% atzina, ka ir bijušas nelielas problēmas vai grūtības (skatīt 28.grafiku).

Raksturojot, kādam mērķim lietot krievu valodu darbavietā viņiem **šķiet nepieņemami**, visbiežāk respondenti uzskata, ka to ir nepieņemami darīt saziņā ar vadību darba vajadzībām (60%) un saziņā ar kolēģiem darba vajadzībām (57%), bet par angļu valodu tas visbiežāk tika norādīts saistībā ar saziņu ar kolēģiem darba vajadzībām (30%) un saziņu ar vadību darba vajadzībām (29%) (skatīt 31. un 33.grafikus).

Apkopojot atbildes, vērojams, ka gandrīz puse (46%) aptaujāto latviešu darbspējas vecumā atbildēja, ka viņiem darbavietā nav jālieto krievu valoda, bet 27% norādīja, ka viņiem nav iebildumu to lietot. Raksturojot situācijas, kad viņi pēdējo 3 gadu laikā **ir bijuši spiesti izmantot krievu valodu**, visbiežāk (16%) aptaujātie atzina, ka šādu spiedienu ir izjutuši no klientiem/ citām personām. Salīdzinoši retāk to spieduši darīt kolēģi (5%), tiešie vadītāji (3%) vai uzņēmuma/ iestādes vadītāji (2%) (skatīt 35.grafiku). Tāda spiediena dēļ respondenti savā darbavietā ir saskārušies ar nepatīkamu, naidīgu darba atmosfēru (22%), saņēmuši mazākus bonusus (piem., prēmijas) (8%), ir bijis sliktāks ikgadējais novērtējums (6%) u.c. (skatīt 37.grafiku)

Absolūtais vairākums (91%) nav apsvēris iespēju **atstāt Latviju, tāpēc ka krievu valodas nepārzināšanas dēļ nespēj atrast darbu Latvijā**. To, ka šī iemesla dēļ ir apsvēruši iespēju pamest valsti atzina 6% aptaujāto (skatīt 38.grafiku).

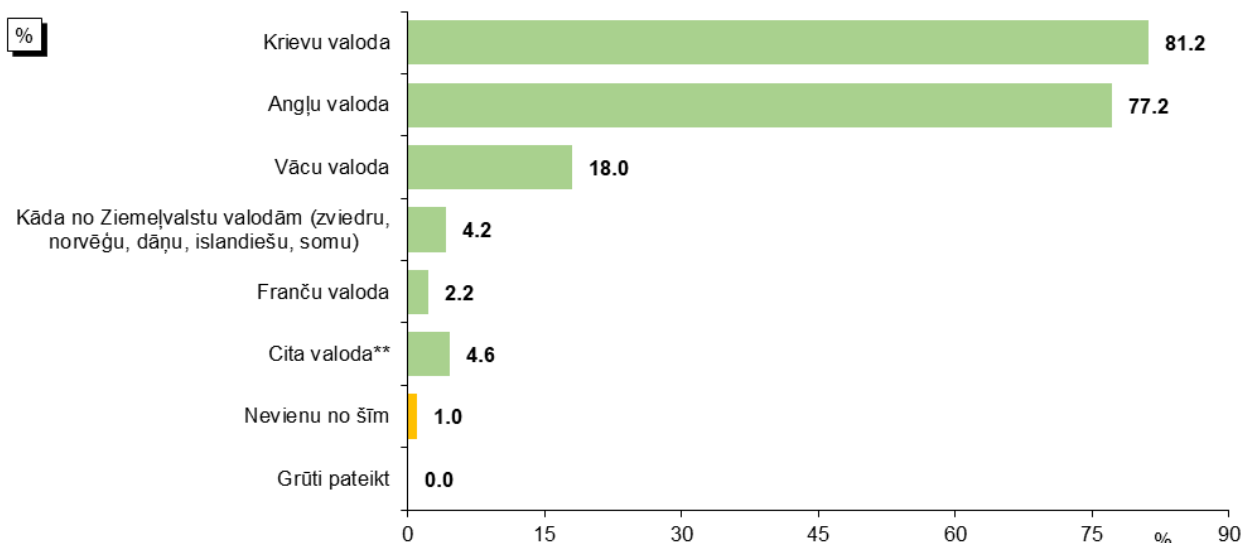
1. Svešvalodu zināšanu vērtējums

2024.gada jūlijā veiktajā aptaujā latviešiem darbspējas vecumā lūdza novērtēt savas svešvalodu zināšanas.

Aptaujas dati liecina (skatīt 2.grafiku), ka 81% respondentu uzskata, ka viņi vismaz sarunvalodas līmenī zina krievu valodu, bet 77% - angļu valodu. To, ka zina vācu valodu, norādīja 18%, bet citas valodas minētas retāk.

2.grafiks

H10. "Kuras no šīm valodām Jūs pārvaldāt vismaz sarunvalodas līmenī?"

Bāze: visi respondenti, n=505

*Tā kā katrs respondents varēja norādīt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

**Kategorijā "Cita valoda" ietilpst: "lietuviešu" (minēts 8 reizes); "poļu" (minēts 5 reizes); "itāļu" (minēts 3 reizes); "latgaliešu" (minēts 3 reizes); "spāņu" (minēts 2 reizes); "horvātu" (minēts 1 reizi); "īgauņu" (minēts 1 reizi); "ķīniešu" (minēts 1 reizi); "portugāļu" (minēts 1 reizi).

Detalizētāk analizējot dažādu sociāldemogrāfisko grupu atbildes (skatīt 3.grafiku), var konstatēt atšķirības atkarībā no respondentu vecuma un dzīvesvietas: krievu valodu labāk zina gados vecākie respondenti (ja no aptaujātajiem latviešiem vecumā no 18 līdz 24 gadiem vismaz sarunvalodas līmenī to zina 48%, tad grupā no 55 līdz 64 gadiem – 99%). Savukārt angļu valodu vismaz sarunvalodas līmenī zina 96% aptaujāto vecumā no 18 līdz 24 gadiem, bet tikai 45% vecumgrupā no 55 līdz 64 gadiem. Vērojams arī, ka Latgalē aptaujātie biežāk atbildējuši, ka zina krievu valodu (98%, citos reģionos 74% līdz 86%), bet Rīgas reģionā – angļu valodu (87% (Rīgas pilsētā – 89%), pārējos reģionos 61% (Latgales reģionā) līdz 75% (Vidzemes reģionā)).

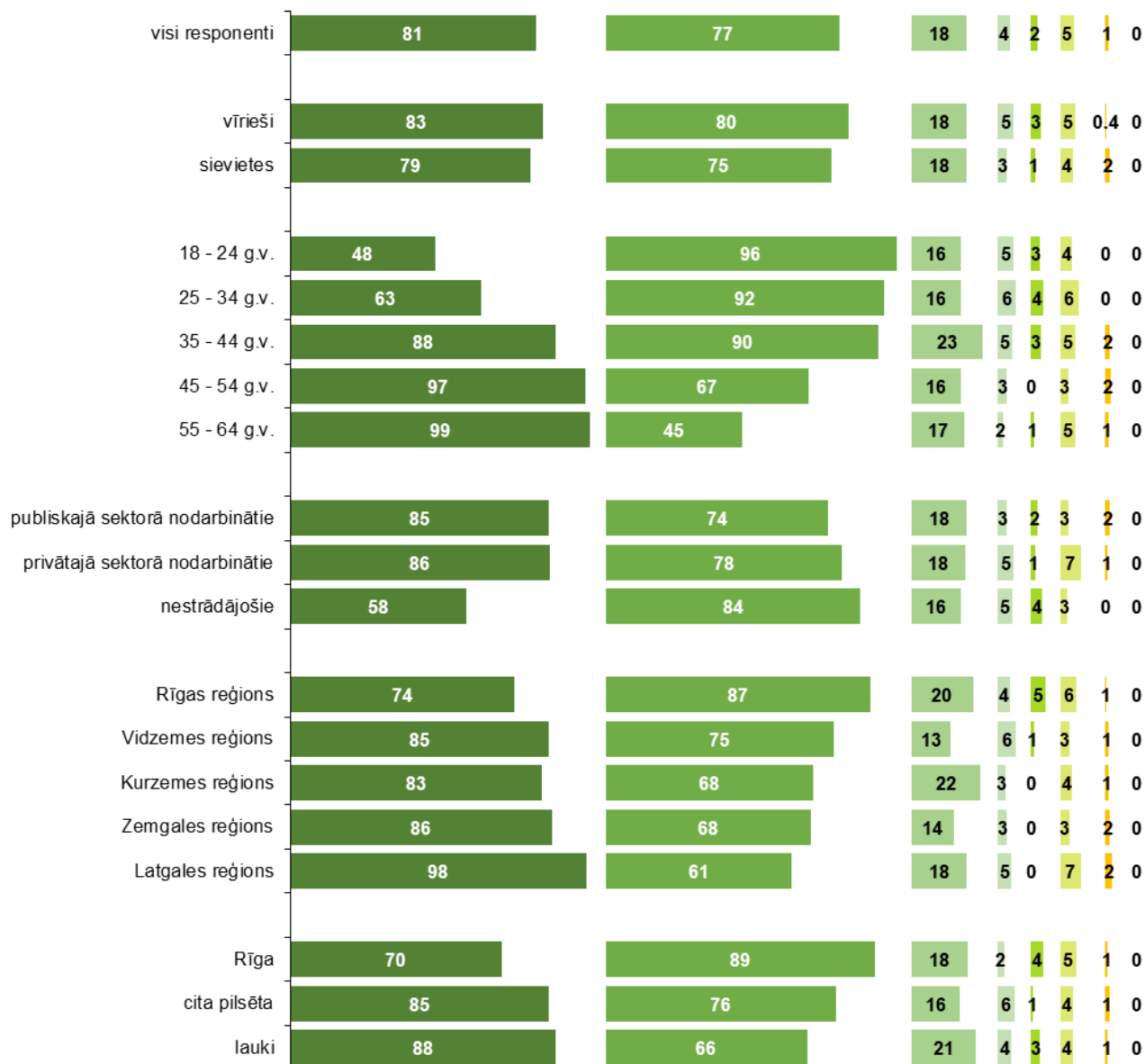
3.grafiks

H10. "Kuras no šīm valodām Jūs pārvaldāt vismaz sarunvalodas līmenī?"

Sociāldemogrāfisko grupu atbilžu sadalījums

%

- Krievu valoda
- Angļu valoda
- Vācu valoda
- Kāda no Ziemeļvalstu valodām (zviedru, norvēģu, dāņu, islandiešu, somu)
- Franču valoda
- Cita valoda
- Nevienu no šīm
- Grūti pateikt

Bāzes: skatīt respondentu sociāldemogrāfisko profilu 4.lpp.

*Tā kā katrs respondents varēja norādīt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

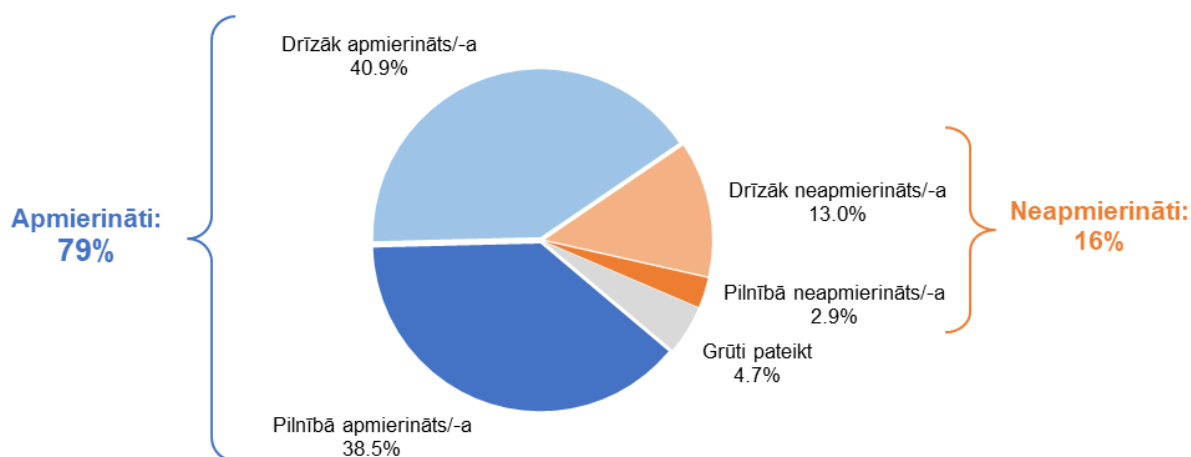
2. Apmierinātība ar svešvalodu lietošanas praksi darbavietā

Aptaujas ietvaros respondentiem tika lūgts novērtēt svešvalodu lietošanas praksi darbavietā: kādas svešvalodas jāizmanto un kādās situācijās tās ir jālieto, kā arī tos, kam ir nācies sazināties svešvalodā, lūdza precizēt, vai pirms pieņemšanas darbā viņi tika informēti, ka darbavietā viņiem būs jākomunicē kādā no svešvalodām.

Aptaujas dati liecina (skatīt 4.grafiku), ka 79% latviešu, kuri pēdējo 3 gadu laikā ir strādājuši algotu darbu, ir apmierināti (atbildes “pilnībā apmierināts/-a” un “drīzāk apmierināts/-a”) ar svešvalodu lietošanas praksi savā darbavietā. Savukārt 16% ar to nav apmierināti.

4.grafiks

G1. "Domājot par pēdējiem 3 gadiem savā pašreizējā (vai pēdējā) darba vietā, cik apmierināts Jūs esat ar svešvalodu lietošanas praksi (t.i., vai tās ir jālieto un ja jā, cik bieži un kādās situācijās) (piemēram, saziņā ar kolēģiem, vadību, klientiem, partneriem, u.tml.)?"

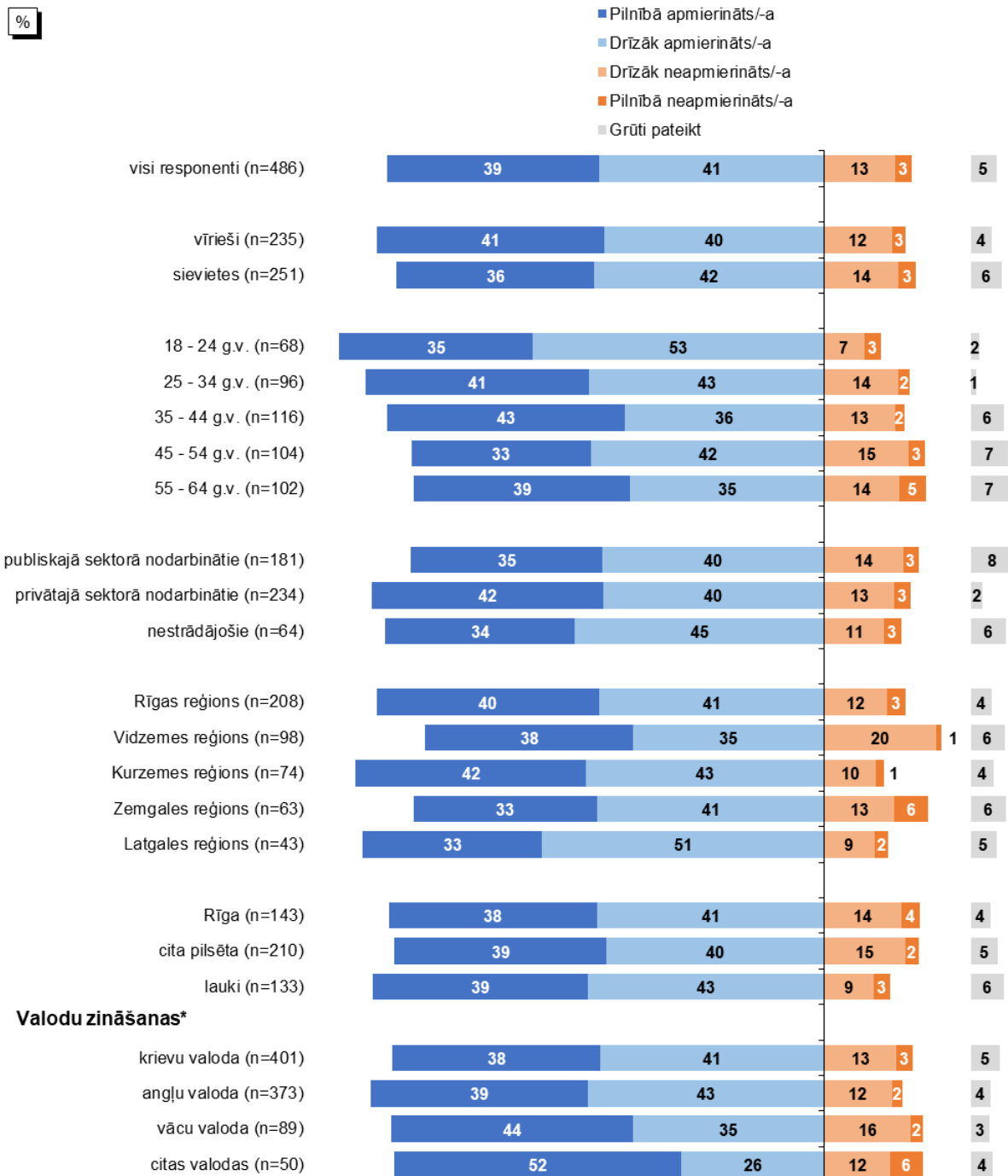
Bāze: respondenti, kuri pēdējo 3 gadu laikā ir strādājuši algotu darbu, n=486

Raksturojot atbildes detalizētāk (skatīt 5.grafiku), var secināt, ka biežāk nekā caurmērā ar svešvalodu lietošanas praksi darbavietā bija apmierināti aptaujātie vecumā no 18 līdz 34 gadiem, Kurzemes un Latgales reģionos dzīvojošie. Savukārt Vidzemes un Zemgales reģionos dzīvojošie ar to biežāk nekā caurmērā nebija apmierināti.

5.grafiks

G1. "Domājot par pēdējiem 3 gadiem savā pašreizējā (vai pēdējā) darba vietā, cik apmierināts Jūs esat ar svešvalodu lietošanas praksi (t.i., vai tās ir jālieto un ja jā, cik bieži un kādās situācijās) (piemēram, saziņā ar kolēģiem, vadību, klientiem, partneriem, u.tml.)?"

Sociāldemogrāfisko grupu atbilžu sadalījums

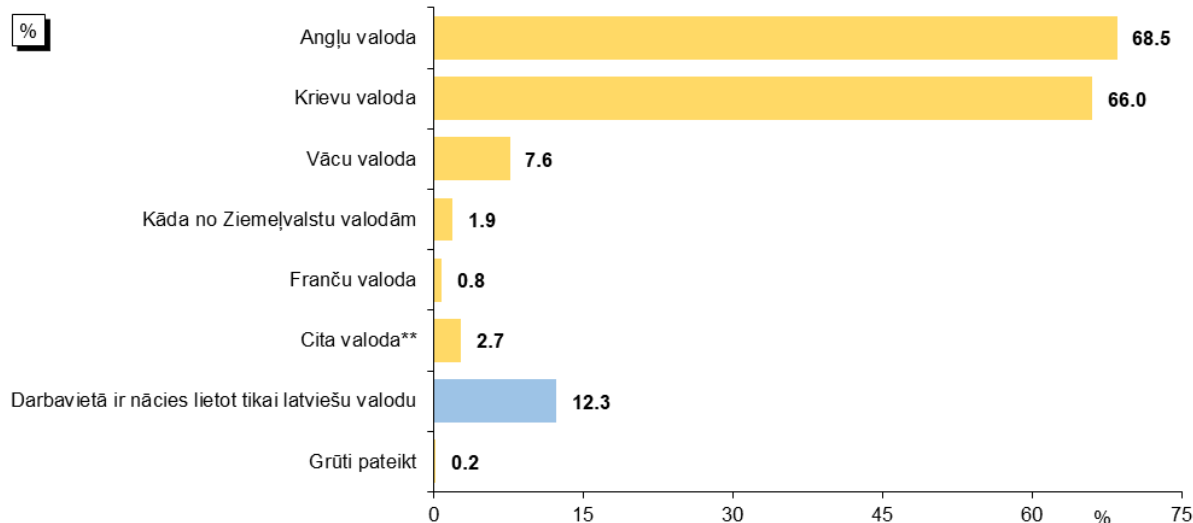
Bāzes: respondenti, kuri pēdējo 3 gadu laikā ir strādājuši algotu darbu

*Atbildes uz jautājumu "Kuras no šīm valodām Jūs pārvaldāt vismaz sarunvalodas līmenī?"

Aptaujas dati liecina (skatīt 6.grafiku), ka 69% respondentu pēdējo 3 gadu laikā savā darbavietā ir nācies lietot angļu valodu, bet 66% to norādīja par krievu valodu. 8% atbildēja, ka darbavietā bija jāizmanto vācu valoda, bet citas valodas tika izmantotas retāk. Jāpiebilst, ka tikai 12% norādīja, ka darbavietā ir nācies lietot tikai latviešu valodu.

6.grafiks

H1. "Ja pēdējo 3 gadu laikā savā darbavietā Jums bez latviešu valodas ir nācies lietot vēl kādu valodu, lūdzu, norādiet, kādu/-as!"

Bāze: respondenti, kuri pēdējo 3 gadu laikā ir strādājuši algotu darbu, n=486

*Tā kā katrs respondents varēja norādīt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

**Kategorijā "Cita valoda" ietilpst: "lietuviešu" (minēts 6 reizes); "poļu" (minēts 4 reizes); "čehu" (minēts 1 reizes); "igauņu" (minēts 1 reizes); "latgaliešu" (minēts 1 reizes); "spāņu. Krievu nekad - bezjēdzīgi izdomāt šo valodu nepieciešamību" (minēts 1 reizi); "ukraiņu" (minēts 1 reizi); "zviedru" (minēts 1 reizi).

To, ka ir nācies lietot angļu valodu, biežāk nekā caurmērā norādīja vīrieši, respondenti vecumā no 18 līdz 44 gadiem, privātajā sektorā nodarbinātie, Rīgas reģionā un Rīgā dzīvojošie. Krievu valodu biežāk nekā caurmērā nācies izmantot aptaujātajiem, kuriem ir 45 gadi un vairāk, privātajā sektorā nodarbinātajiem, Kurzemes un Latgales reģionos dzīvojošajiem. Savukārt to, ka darbavietā ir sanācis lietot tikai latviešu valodu biežāk nekā caurmērā norādīja jaunieši vecumā no 18 līdz 24 gadiem un aptaujātie no 55 līdz 64 gadiem, pašlaik nestrādājošie, kā arī Vidzemes un Zemgales reģionos dzīvojošie (skatīt 7.grafiku).

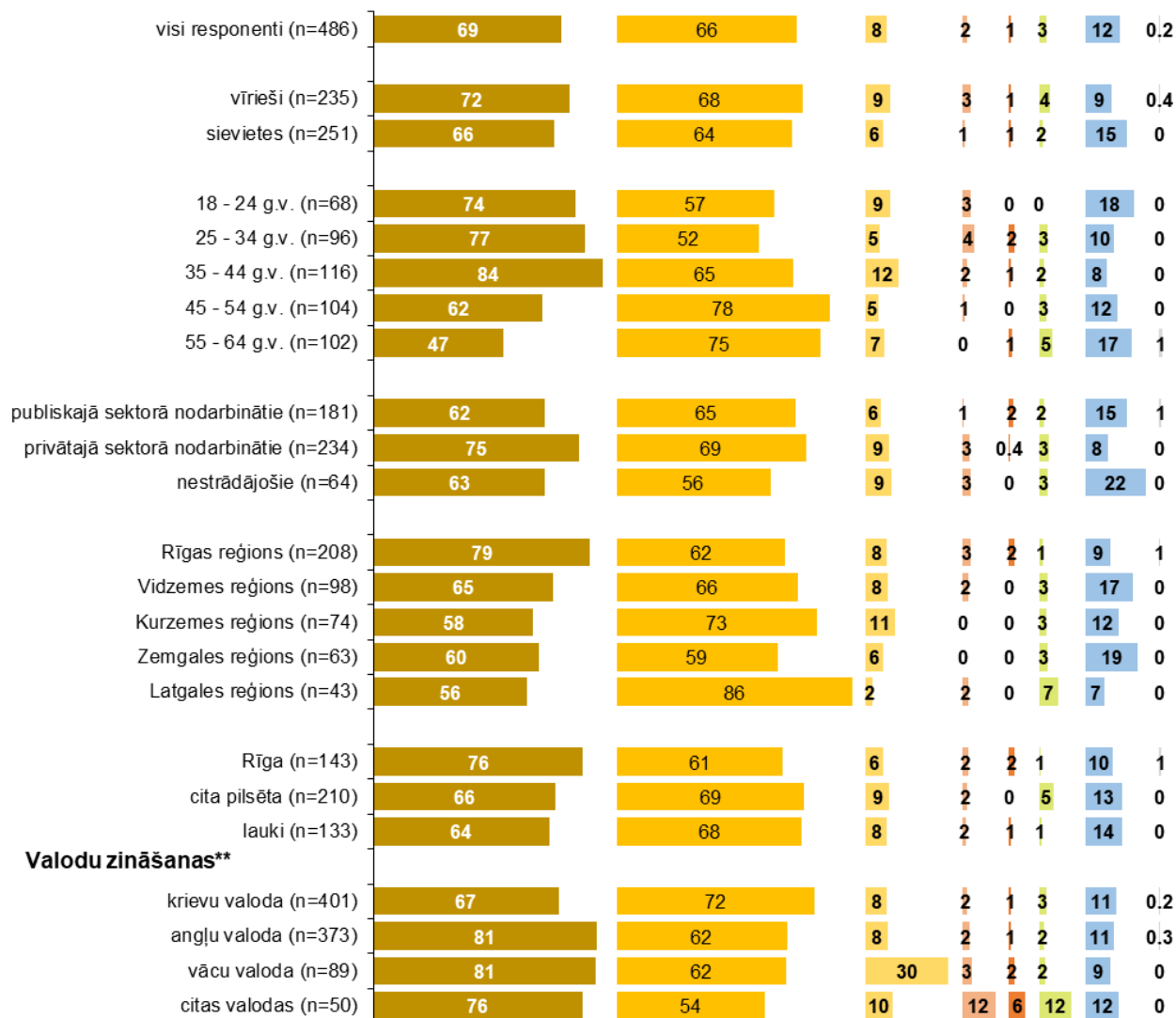
7.grafiks

H1. "Ja pēdējo 3 gadu laikā savā darbavietā Jums bez latviešu valodas ir nācies lietot vēl kādu valodu, lūdzu, norādiet, kādu/-as!"

Sociāldemogrāfisko grupu atbilžu sadalījums

%

- Angļu valoda
- Krievu valoda
- Vācu valoda
- Kāda no Ziemeļvalstu valodām
- Franču valoda
- Cita valoda
- Darbavietā ir nācies lietot tikai latviešu valodu
- Grūti pateikt

Bāzes: respondenti, kuri pēdējo 3 gadu laikā ir strādājuši algotu darbu

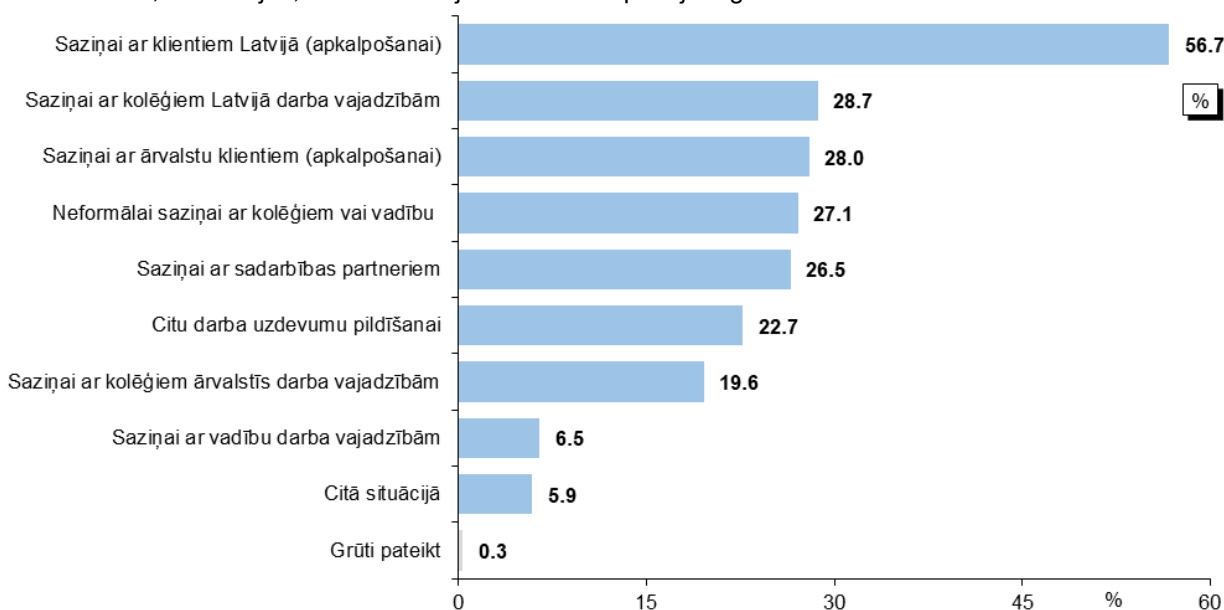
*Tā kā katrs respondents varēja norādīt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

**Atbildes uz jautājumu "Kuras no šīm valodām Jūs pārvaldāt vismaz sarunvalodas līmenī?"

Raksturojot situācijas, kad darbvietā pēdējo 3 gadu laikā ir nācies lietot krievu valodu (skatīt 8.grafiku), vairāk nekā puse (57%) atbildēja, ka tas bija vajadzīgs saziņai ar klientiem Latvijā (apkalpošanai). Ne mazāk kā 1/4 minēja arī tādas situācijas kā saziņa ar kolēģiem Latvijā darba vajadzībām (29%), saziņa ar ārvalstu klientiem (apkalpošana) (28%), neformāla saziņa ar kolēģiem vai vadību (27%) un saziņa ar sadarbības partneriem (27%). Vēl 23% minēja, ka tas bijis nepieciešams citu darba uzdevumu pildīšanai, 20% - saziņai ar kolēģiem ārvalstīs darba vajadzībām, 7% - saziņai ar vadību darba vajadzībām.

8.grafiks

H2.1. "Lūdzu, raksturojiet, kādās situācijās darbvietā pēdējo 3 gadu laikā Jums ir nācies lietot krievu valodu!"

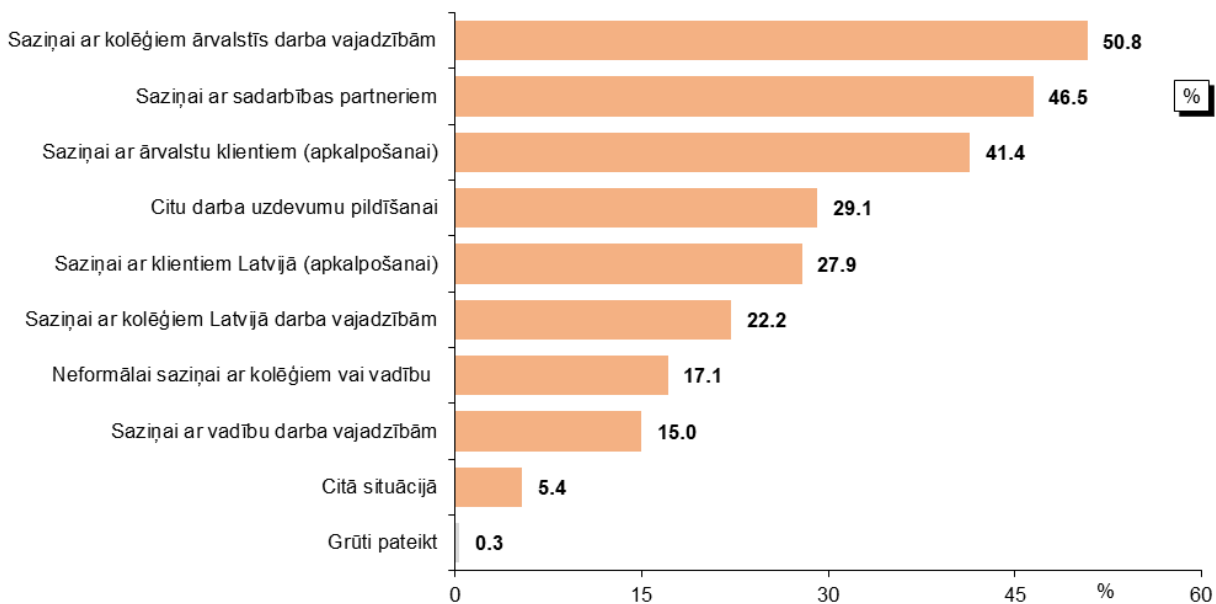

Bāze: respondenti, kuriem pēdējo 3 gadu laikā savā darba vietā ir nācies lietot krievu valodu, n=321

Savukārt angļu valodu visbiežāk nācies lietot (skatīt 9.grafiku) saziņai ar kolēģiem ārvalstīs darba vajadzībām (51%) un saziņai ar sadarbības partneriem (47%). Angļu valodu saziņai ar ārvalstu klientiem (apkalpošanai) nācies lietot 41% respondentu, citu darba uzdevumu pildīšanai – 29%, saziņai ar klientiem Latvijā (apkalpošanai) – 28%, saziņai ar kolēģiem Latvijā darba vajadzībām – 22%. Salīdzinoši retāk tika minētas tādas situācijas kā neformāla saziņa ar kolēģiem vai vadību (17%) un saziņa ar vadību darba vajadzībām (15%).

9.grafiks

H2.2. "Lūdzu, raksturojiet, kādās situācijās darbvietā pēdējo 3 gadu laikā Jums ir nācies lietot angļu valodu!"

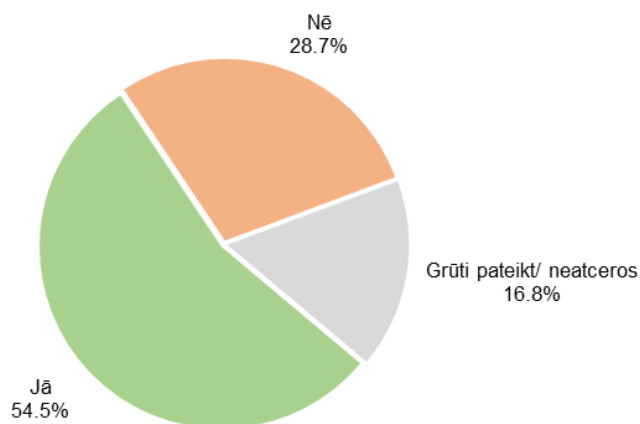

Bāze: respondenti, kuriem pēdējo 3 gadu laikā savā darba vietā ir nācies lietot angļu valodu, n=333

Vairāk nekā puse (55%) respondentu, kuri saziņā ar kolēģiem ir lietojuši svešvalodu (n=244), atzina, ka pirms pieņemšanas darbā viņus informēja, ka ar kolēģiem būs jākomunicē arī kādā no svešvalodām. Pretējo nostāju pauda 29%, un vēl 17% atturējās atbildēt ("grūti pateikt" vai "neatceras" (skatīt 10.grafiku)).

10.grafiks

H3. "Vai pirms pieņemšanas darbā Jūs informēja, ka ar kolēģiem būs jākomunicē (arī) kādā no svešvalodām?"

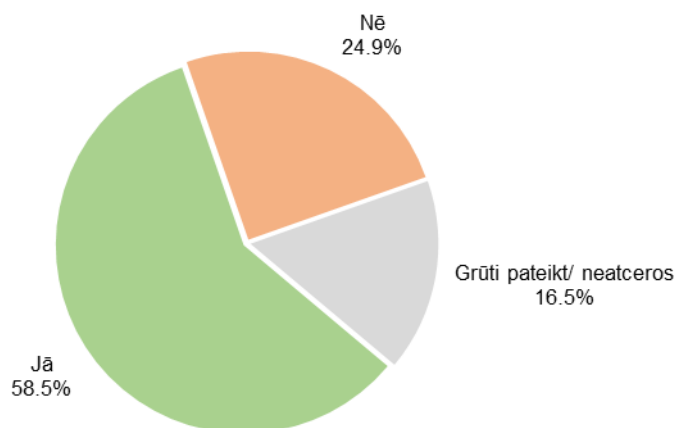

Bāze: respondenti, kuri saziņā ar kolēģiem ir lietojuši svešvalodu, n=244

59% respondentu, kuri svešvalodu ir lietojuši nevis saziņai ar kolēģiem, bet citiem mērķiem (n=381), norādīja, ka pirms pieņemšanas darbā viņus informēja, ka darba pienākumu izpildei būs nepieciešama arī svešvalodu izmantošana. Tiesa, 25% atzina, ka viņus par to neinformēja, bet 17% bija "grūti pateikt" vai arī viņi atzina, ka neatceras, vai ir tikuši par to informēti.

11.grafiks

H4. "Vai pirms pieņemšanas darbā Jūs informēja, ka darba pienākumu izpildei (piemēram saziņa ar vadību, klientiem u.tml.) Jums būs nepieciešama (arī) svešvalodu izmantošana?"

Bāze: respondenti, kuri ārpus saziņas ar darba kolēģiem ir lietojuši svešvalodu, n=381

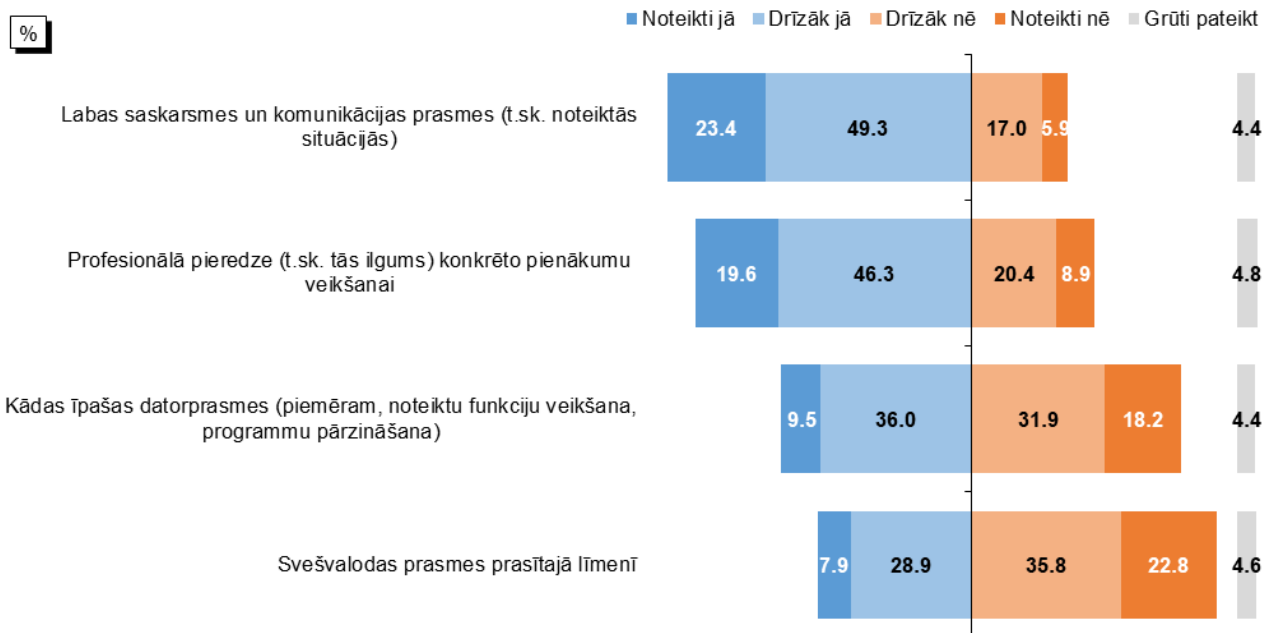
3. Darba meklēšanas pieredze

Aptaujas ietvaros respondentiem lūdza raksturot savu darba meklēšanas pieredzi (t.sk. vai darba sludinājumos ir pamanītas prasības zināt svešvalodas, un ja jā – vai tas ir ticis pamatots). Respondentus arī lūdza izvērtēt, vai svešvalodas nezināšana ir bijusi šķērslis darba attiecību uzsākšanai (piemēram, nepieteicās vai netika pieņemti).

Novērtējot attieksmi pret prasībām darba sludinājumos, vērojams, ka gatavība ignorēt dažādas prasības atšķiras. Piemēram, 73% aptaujāto atzīst, ka atsauktos (atbildes “noteikti jā” un “drīzāk jā”) uz darba sludinājumu, pat ja uzskata, ka viņiem nepiemīt prasītās saskarsmes un komunikācijas prasmes. Aptuveni 2/3 respondentu (66%) norādīja, ka pieteiktos darbā arī neatbilstošas profesionālās pieredzes gadījumā, bet gandrīz puse (46%) to darītu, neskatoties uz to, ka viņiem trūkst prasīto datorprasmju. Jāatzīmē, ka ignorēt prasību pēc noteiktām svešvalodu zināšanām respondenti būtu gatavi retāk (37%) (skatīt 12.grafiku).

12.grafiks

K10. "Vispārīgi runājot, vai Jūs atsauktos uz darba sludinājumu, kurā ir minētas noteiktas prasības, ja uzskat ka Jūs tām neatbilstat?"

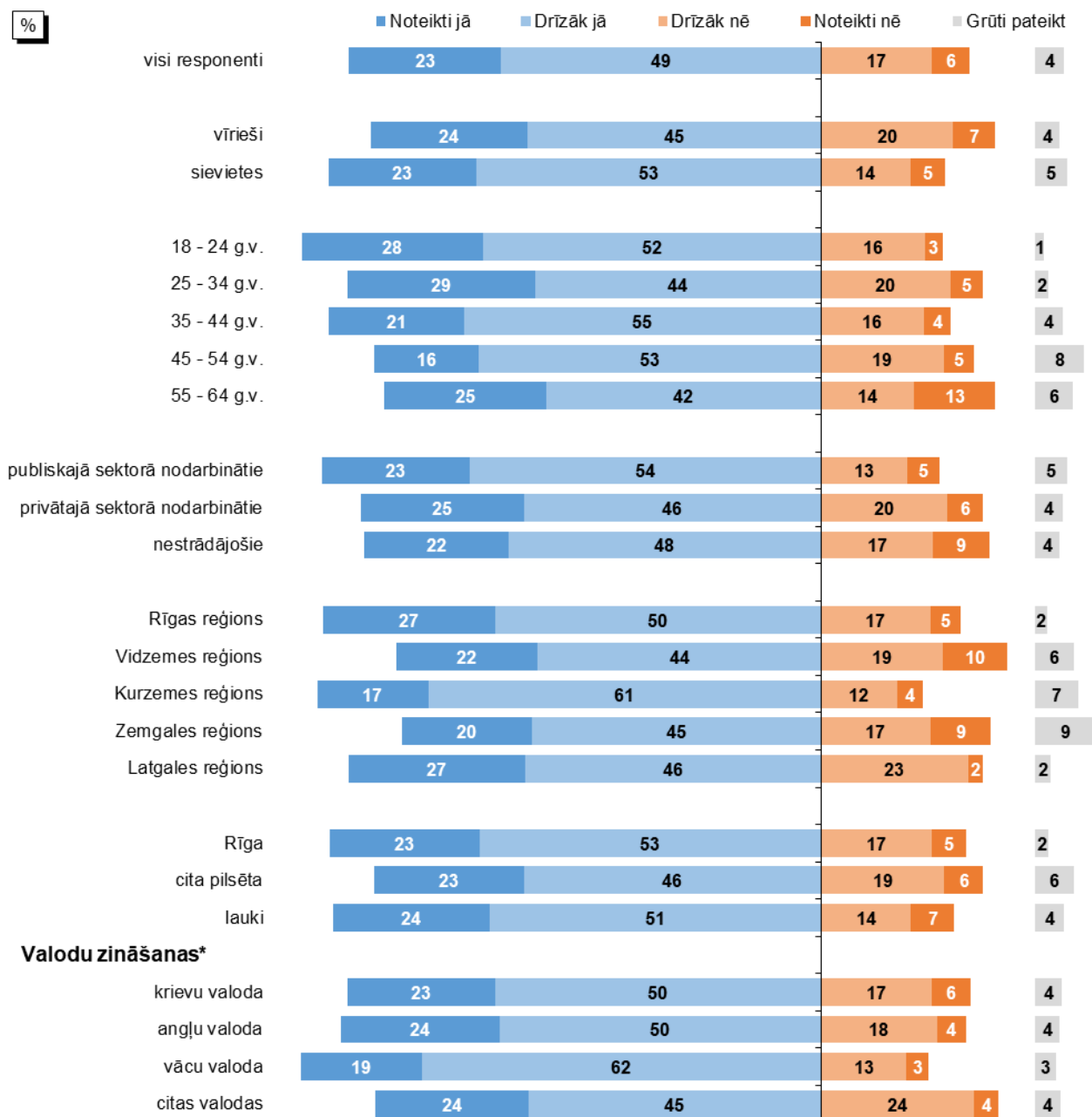
Bāze: visi respondenti, n=505

Analizējot dažādu sociāldemogrāfisko grupu atbildes, vērojams, ka dažādu grupu attieksme pret noteiktām prasībām atšķiras. Piemēram, sievietes, jaunieši vecumā no 18 līdz 24 gadiem un respondenti no 35 līdz 44 gadiem, kā arī publiskajā sektorā nodarbinātie biežāk nekā caurmērā norādīja, ka atsauktos uz darba sludinājumu, trūkstot prasītajām **saskarsmes un komunikācijas prasmēm** (skatīt 13.grafiku).

13.grafiks

K10.3. "Vispārīgi runājot, vai Jūs atsauktos uz darba sludinājumu, kurā ir minētas noteiktas prasības, ja uzskatāt, ka Jūs tām neatbilstat: Labas saskarsmes un komunikācijas prasmes (t.sk. noteiktās situācijās)"

Sociāldemogrāfisko grupu atbilžu sadalījums

Bāzes: skatīt respondentu sociāldemogrāfisko profilu 4.lpp.

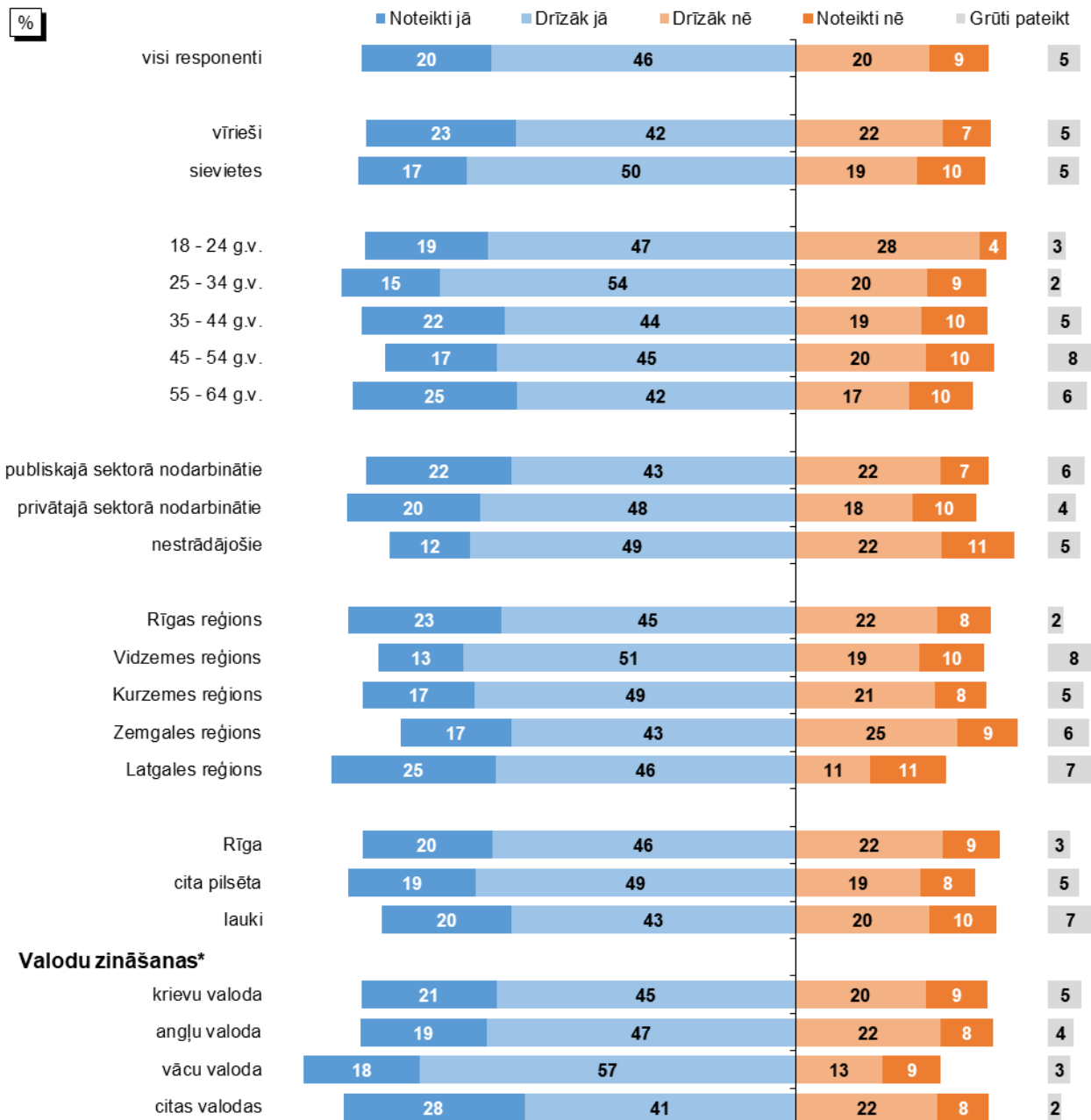
*Atbildes uz jautājumu "Kuras no šīm valodām Jūs pārvaldāt vismaz sarunvalodas līmenī?"

Noteiktas **profesionālās pieredzes prasības** biežāk nekā caurmērā būtu gatavi ignorēt aptaujātie vecumā no 25 līdz 34 gadiem, Latgales reģionā dzīvojošie (skatīt 14.grafiku).

14.grafiks

K10.4. "Vispārīgi runājot, vai Jūs atsauktos uz darba sludinājumu, kurā ir minētas noteiktas prasības, ja uzskatāt, ka Jūs tām neatbilstat: Profesionālā pieredze (t.sk. tās ilgums) konkrēto pienākumu veikšanai"

Sociāldemogrāfisko grupu atbilžu sadalījums

Bāzes: skatīt respondentu sociāldemogrāfisko profilu 4.lpp.

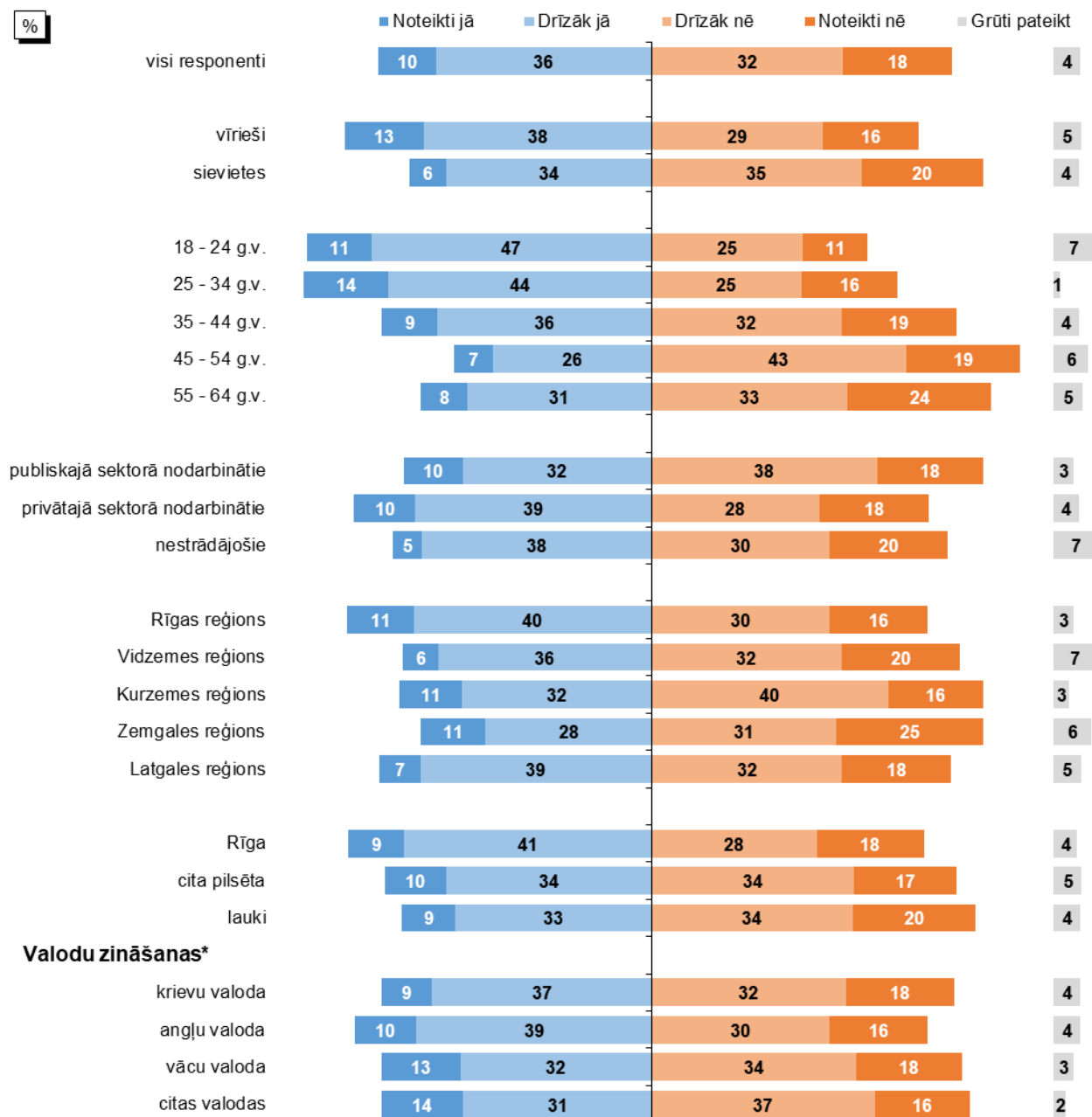
*Atbildes uz jautājumu "Kuras no šīm valodām Jūs pārvaldāt vismaz sarunvalodas līmenī?"

Savukārt prasību pēc noteiktām **datorprasmēm** biežāk nekā caurmērā būtu gatavi ignorēt vīrieši, respondenti vecumā no 18 līdz 34 gadiem, privātajā sektorā nodarbinātie, Rīgas reģionā un Rīgas pilsētā dzīvojošie (retāk to atzina sievietes, aptaujātie vecumā no 45 līdz 64 gadiem, publiskajā sektorā nodarbinātie un lauku apvidos dzīvojošie) (skatīt 15.grafiku).

15.grafiks

K10.1. "Vispārīgi runājot, vai Jūs atsauktos uz darba sludinājumu, kurā ir minētas noteiktas prasības, ja uzskatāt, ka Jūs tām neatbilstat: Kādas īpašas datorprasmes (piemēram, noteiktu funkciju veikšana, programmu pārzināšana)"

Sociāldemogrāfisko grupu atbilžu sadalījums

Bāzes: skatīt respondentu sociāldemogrāfisko profilu 4.lpp.

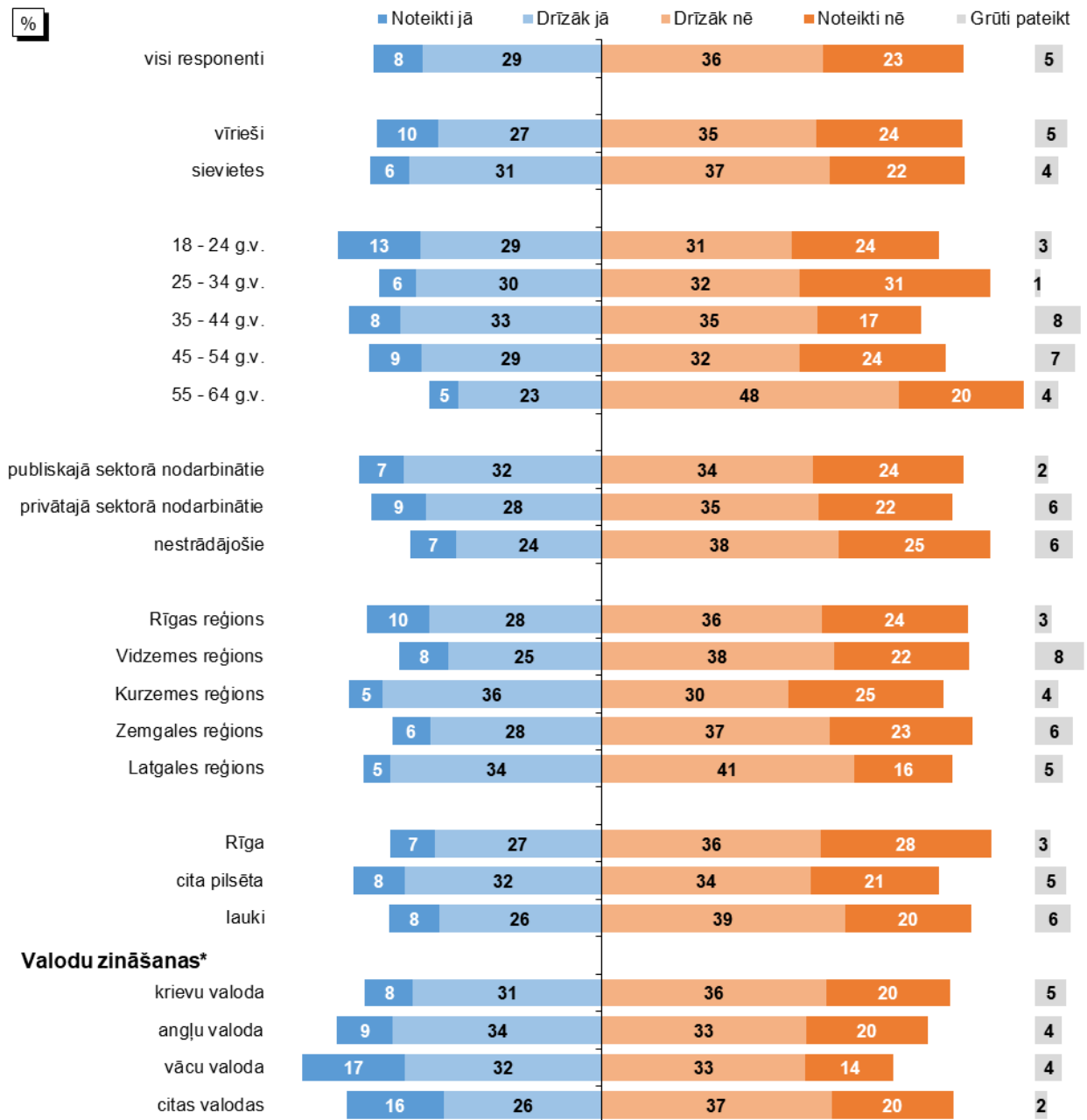
*Atbildes uz jautājumu "Kuras no šīm valodām Jūs pārvaldāt vismaz sarunvalodas līmenī?"

Savas nepietiekamās **svešvalodu zināšanas** par šķērslī retāk nekā caurmērā atzina respondenti vecuma grupā no 18 līdz 24 gadiem un no 35 līdz 44 gadiem, Kurzemes reģionā un citās pilsētā (ne Rīgā) dzīvojošie, bet tas biežāk nekā caurmērā atturētu aptaujātos vecumā no 25 līdz 34 gadiem un no 55 līdz 64 gadiem, pašlaik nestrādājošos un Rīgā dzīvojošos (skatīt 16.grafiku).

16.grafiks

K10.2. "Vispārīgi runājot, vai Jūs atsauktos uz darba sludinājumu, kurā ir minētas noteiktas prasības, ja uzskatāt, ka Jūs tām neatbilstat: Svešvalodas prasītajā līmenī"

Sociāldemogrāfisko grupu atbilžu sadalījums

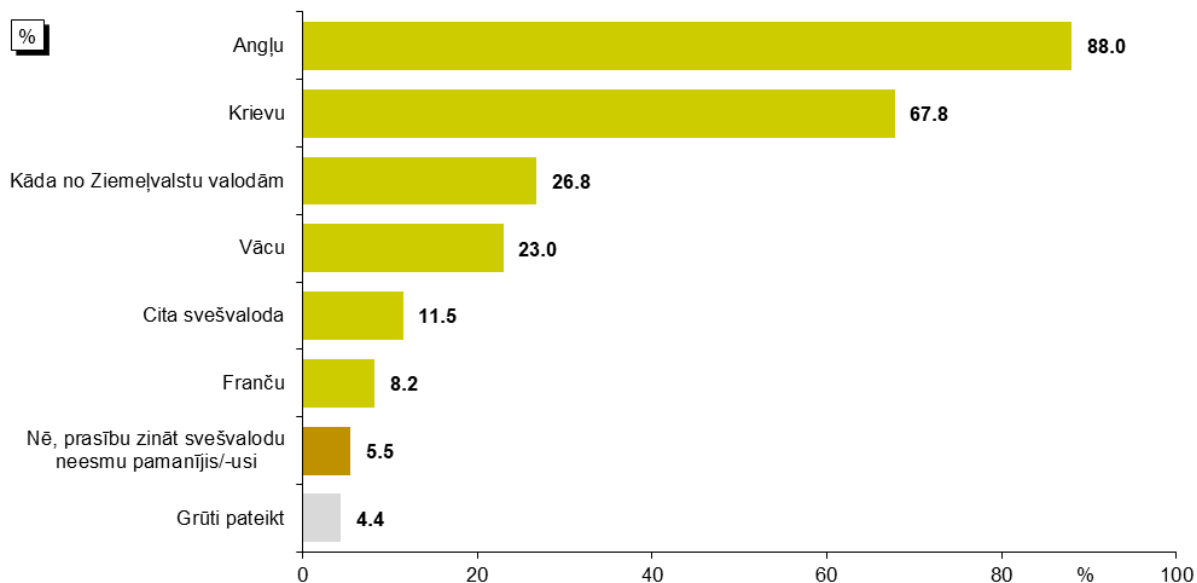
Bāzes: skatīt respondentu sociāldemogrāfisko profilu 4.lpp.

*Atbildes uz jautājumu "Kuras no šīm valodām Jūs pārvaldāt vismaz sarunvalodas līmenī?"

Respondentiem, kuri pēdējo 3 gadu laikā ir meklējuši darbu (tai skaitā pētījuši darba sludinājumus (n=183)), lūdza atcerēties, vai darba sludinājumos viņi ir pamanījuši prasību zināt kādas svešvalodas. Jāatzīmē, ka visbiežāk ir pamanīta prasība zināt angļu valodu (88%). Prasību zināt krievu valodu darba sludinājumos ir pamanījuši 68%, kādu no Ziemeļvalstu valodām – 27%, vācu valodu – 23%, franču valodu – 8% (skatīt 17.grafiku).

17.grafiks

K1. "Vai pēdējo 3 gadu laikā, meklējot darbu vai lasot darba sludinājumus, Jūs esat pamanījis/ -usi darba sludinājumus, kuros bija prasība zināt kādu no šīm valodām?"

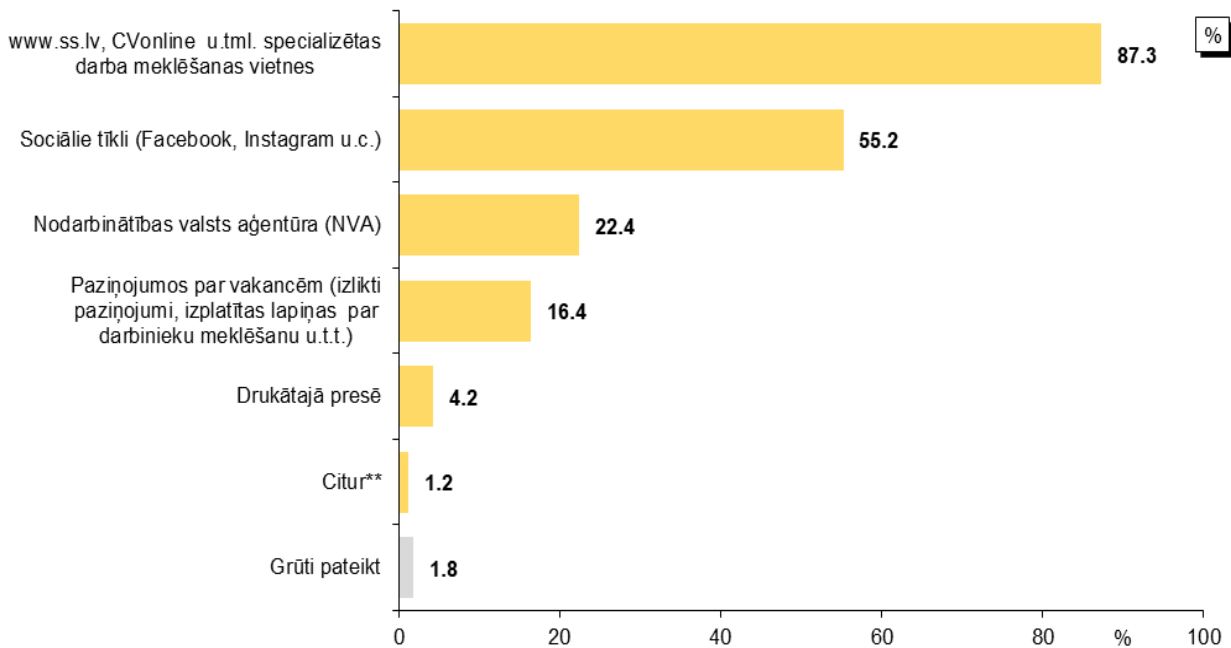
Bāze: respondenti, kuri pēdējo 3 gadu laikā ir meklējuši darbu, tai skaitā pētījuši darba sludinājumus, n=183

*Tā kā katrs respondents varēja norādīt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

Raksturojot savu pēdējo 3 gadu pieredzi, respondenti visbiežāk darba sludinājumus ar prasību zināt kādu svešvalodu bija pamanījuši www.ss.lv, CVonline u.tml. specializētās darba meklēšanas vietnēs (87%). Sociālajos tīklos (Facebook, Instagram u.c.) to pamanīja 55%. Retāk respondenti šādus sludinājumus bija pamanījuši Nodarbinātības valsts aģentūrā (NVA) (22%), paziņojumos par vakancēm (izlikti paziņojumi, izplatītas lapiņas par darbinieku meklēšanu u.t.t.) (16%) un drukātajā presē (4%) (skatīt 18.grafiku).

18.grafiks

K2. "Kur Jūs pēdējo 3 gadu laikā esat pamanījis/-usi darba sludinājumus, kuros bija prasības zināt svešvalodas?"

Bāze: respondenti, kuri pēdējo 3 gadu laikā ir meklējuši darbu, tai skaitā pētījuši darba sludinājumus, un pamanījuši sludinājumus, kuros bija prasība zināt kādu svešvalodu, n=165

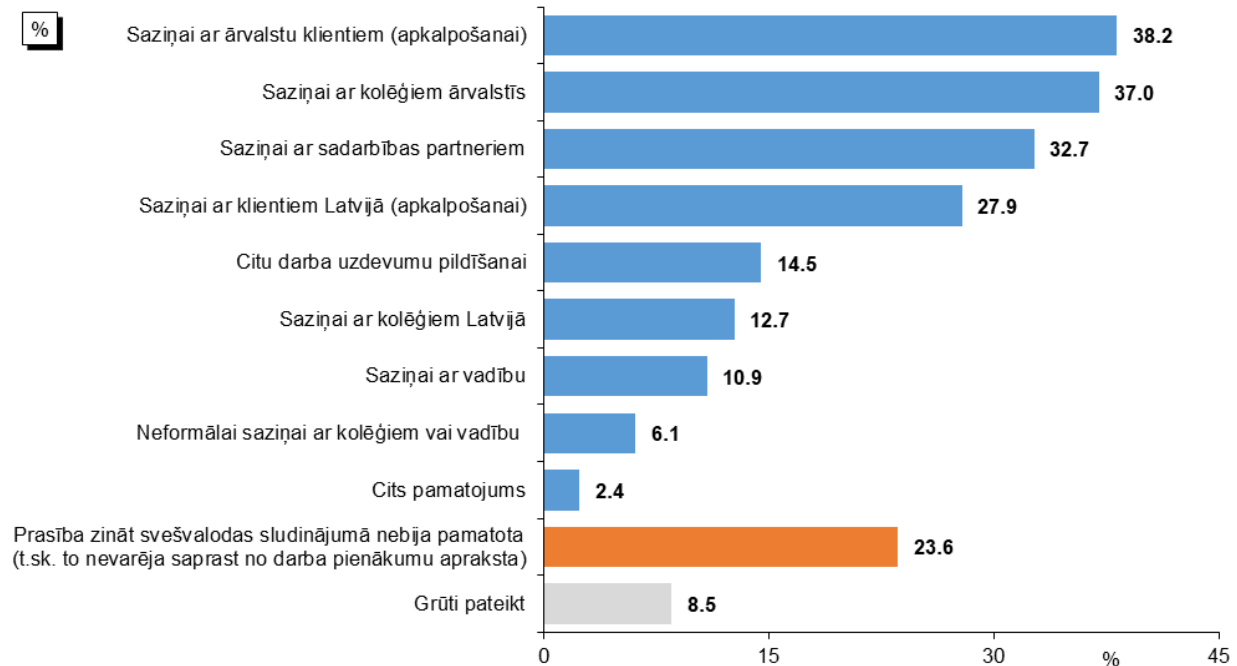
*Tā kā katrs respondents varēja norādīt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

Kategorijā "Citur" ietilpst: "internetā" (minēts 1 reizi); "LinkedIn" (minēts 1 reizi).

Respondentiem, kuri pēdējo 3 gadu laikā, meklējot darbu un pētot darba sludinājumus, bija pamanījuši sludinājumus ar prasību zināt kādu svešvalodu (n=165), lūdza raksturot, vai šī prasība darba sludinājumā tika pamatota. Aptuveni 1/4 aptaujāto atzina, ka prasības pamatojuma sludinājumā nav bijis (24%). Biežāk minētie iemesli nepieciešamībai zināt svešvalodu bija saziņa ar ārvalstu klientiem (to apkalpošana) (38%), saziņa ar kolēģiem ārvalstīs (37%), saziņa ar sadarbības partneriem (33%), kā arī saziņa ar klientiem Latvijā (to apkalpošana) – 28%. Citi iemesli tika minēti retāk (skatīt 19.grafiku).

19.grafiks

K3. "Ja darba sludinājumā bija prasība zināt svešvalodas, kā tā bija pamatota?"

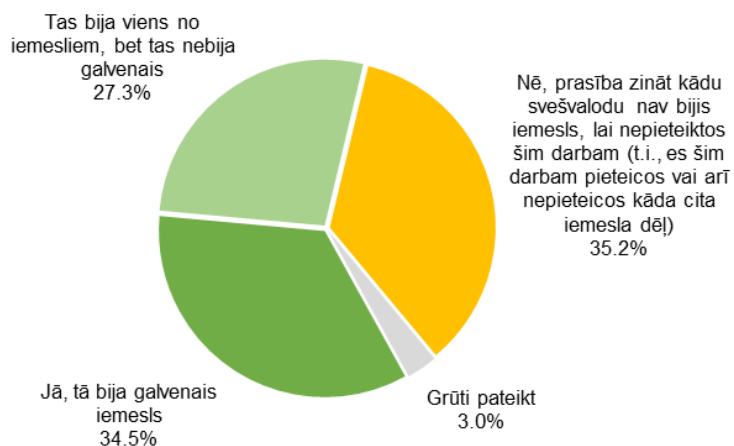
Bāze: respondenti, kuri pēdējo 3 gadu laikā ir meklējuši darbu, tai skaitā pētījuši darba sludinājumus, un pamanījuši sludinājumus, kuros bija prasība zināt kādu svešvalodu, n=165

*Tā kā katrs respondents varēja norādīt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

Lūgti raksturot, cik lielas grūtības viņiem ir radījušas prasības zināt kādu svešvalodu, nedaudz vairāk kā 1/3 aptaujāto to atzina par galveno iemeslu, kāpēc viņi nepieteicās kādam darbam (35%). To, ka tas bija viens no iemesliem, kaut arī ne galvenais, norādīja 27%. Savukārt 35% atbildēja, ka prasība zināt svešvalodu nav bijis iemesls, lai nepieteiktos darbam (skatīt 20.grafiku).

20.grafiks

K4. "Vai prasība zināt kādu svešvalodu ir bijis iemesls, kāpēc Jūs kādreiz neesat pieteicies darbam?"

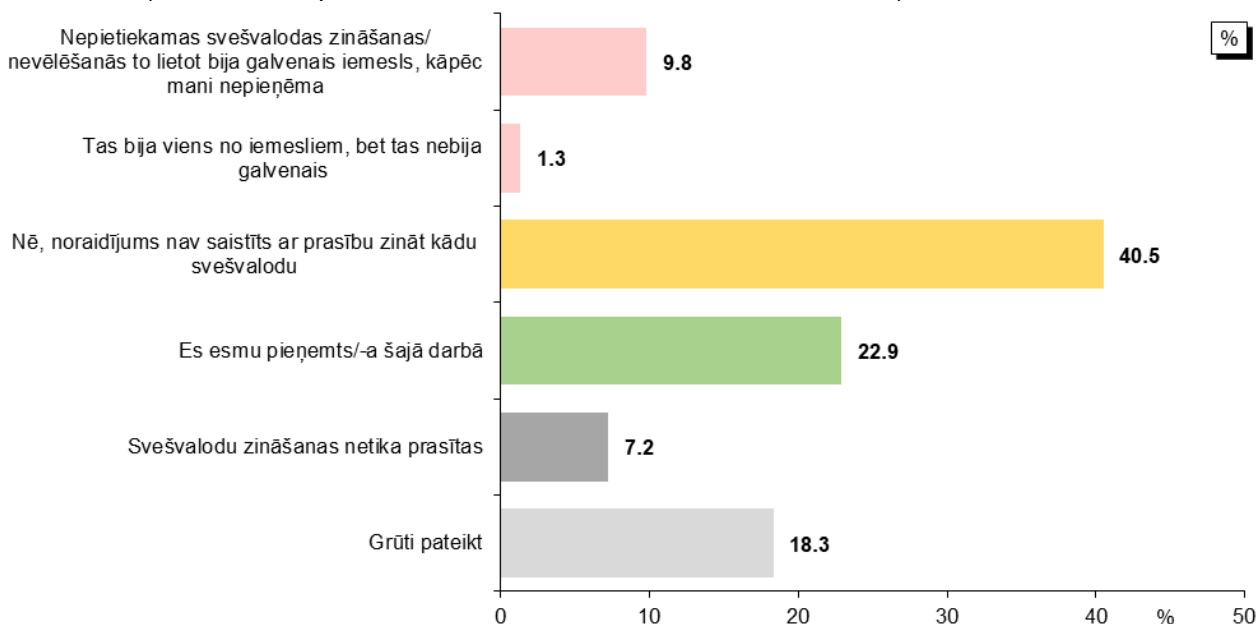

Bāze: respondenti, kuri pēdējo 3 gadu laikā ir meklējuši darbu, tai skaitā pētījuši darba sludinājumus, un pamanījuši sludinājumus, kuros bija prasība zināt kādu svešvalodu, n=165

Jāatzīmē gan, ka respondenti, kuri pēdējo 3 gadu laikā bija pieteikušies darbam, samērā reti norādīja, ka svešvalodas nezināšana vai nevēlēšanās to lietot bija iemesls atteikumam: to, ka tas bija galvenais iemesls, kāpēc viņus nepieņēma darbā, norādīja 10%, bet par vienu no iemesliem (kaut arī ne galveno) to uzskata 1%. Ievērojami biežāk (41%) respondenti uzskata, ka noraidījums nav saistīts ar prasību zināt kādu svešvalodu (Jāpiebilst, ja 23% aptaujāto atbildēja, ka viņus pieņēma šajā darbā) (skatīt 21.grafiku).

21.grafiks

K5. "Gadījumā, ja Jūs netikāt pieņemts/-a darbā (pieņēma citu), vai tas bija saistīts ar prasību zināt kādu svešvalodu (t.i., Jums ir nepietiekamas zināšanas vai Jūs nevēlaties to lietot)?"

Bāze: respondenti, kuri pēdējo 3 gadu laikā ir pieteikušies darbam, n=153

Kaut arī analizētā grupa ir neliela, raksturojot, kuras svešvalodas nezināšana bija iemesls atteikumam, visbiežāk respondenti minēja krievu valodas prasmju trūkums (n=11). To, ka dabūt darbu liedza angļu valodas nezināšana, norādīja 5 respondenti (skatīt 22.grafiku).

22.grafiks

K15. "Kādu svešvalodu prasmju trūkums pēdējo trīs gadu laikā ir bijis par pamatu darba atteikumam?"

	Minēšanas biežums (skaits)
Krievu valoda	11
Angļu valoda	5
Franču valoda	1
Vācu valoda	1
Kāda no Ziemeļvalstu valodām	0
Cita	0
Grūti pateikt	1

Bāze: respondenti, kuri pēdējo 3 gadu laikā ir pieteikušies darbam un ir pamanījuši darba sludinājumus, kuros bija prasība zināt kādu no svešvalodām, un netika pieņemti darbā nepietiekamu svešvalodu zināšanu dēļ, n=17

*Tā kā katrs respondents varēja norādīt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

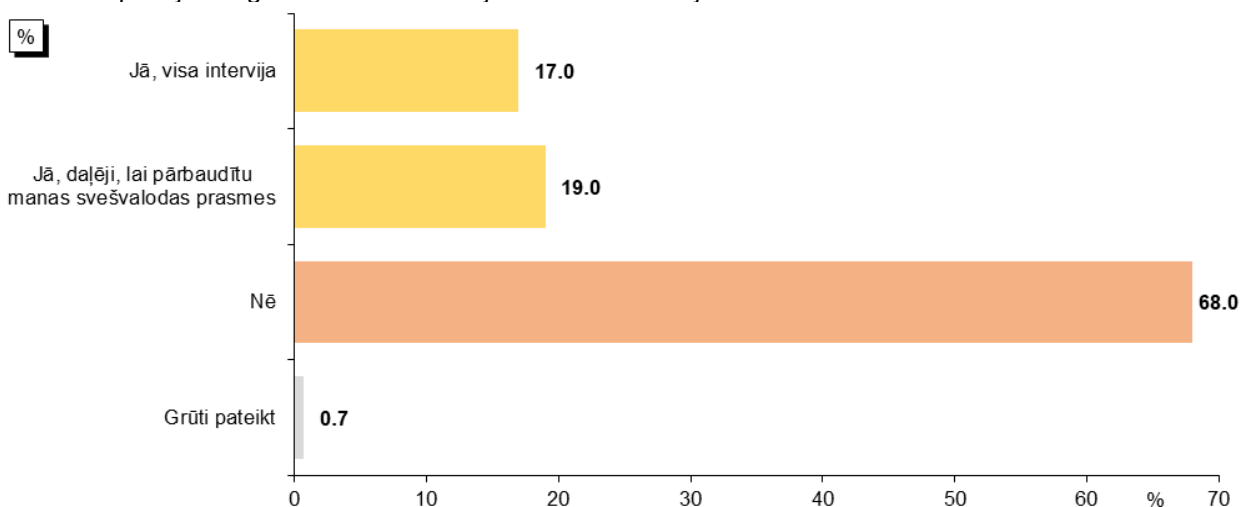
4. Darba interviju pieredze

Aptaujas ietvaros respondentiem tika lūgts raksturot saskarsmi ar svešvalodām darba intervijās: vai tās notika svešvalodā un, ja jā, tad kādā.

Aptaujas dati liecina (skatīt 23.grafiku), ka respondenti, kuri pēdējo 3 gadu laikā bija pieteikušies darbam (n=153), visbiežāk norādīja, ka darba intervija nenotika svešvalodā (68%). 17% atzina, ka visa intervija notika svešvalodā, un vēl 19% atbildēja, ka intervija daļēji notika svešvalodā, lai pārbaudītu svešvalodas prasmes.

23.grafiks

K11. "Vai pēdējo trīs gadu laikā Jums ir bijušas darba intervijas svešvalodā?"

Bāze: respondenti, kuri pēdējo 3 gadu laikā ir pieteikušies darbam, n=153

*Tā kā katrs respondents varēja norādīt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

41 respondents atzina, ka darba intervija notika angļu valodā, bet 14, ka krievu valodā (skatīt 24.grafiku).

24.grafiks

K12. "Kādās svešvalodās pēdējo 3 gadu laikā bija šīs darba intervijas?"

	Minēšanas biežums (skaits)
Angļu valoda	41
Krievu valoda	14
Franču valoda	0
Vācu valoda	0
Kāda no Ziemeļvalstu valodām	0
Cita	1
Grūti pateikt	3

Bāze: respondenti, kuri pēdējo 3 gadu laikā ir pieteikušies darbam un kuriem ir bijušas darba intervijas svešvalodā (visa vai daļēja intervija, lai pārbaudītu svešvalodas prasmes), n=48

*Tā kā katrs respondents varēja norādīt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

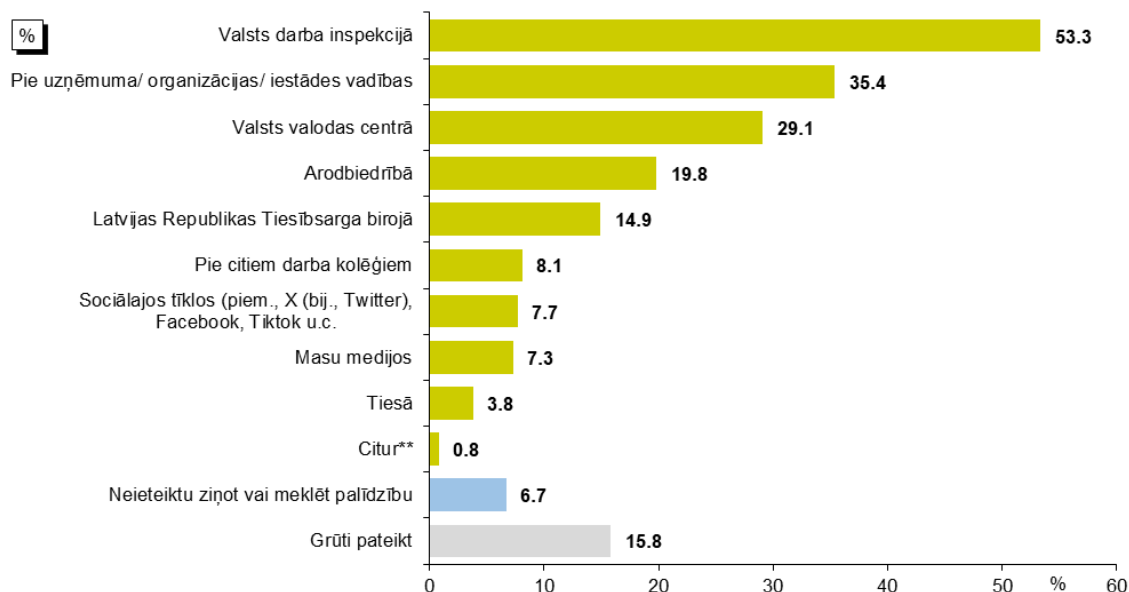
5. Attieksme pret svešvalodu lietošanu darbavietā

Pētījuma ietvaros respondentiem tika lūgts atbildēt, kur viņi ieteiktu vērsties pēc palīdzības, ja kāds darba vietā saskartos ar sliktāku attieksmi svešvalodu nezināšanas dēļ. Aptaujātos lūdza raksturot arī savu pieredzi (vai bijušas grūtības saistībā ar svešvalodas lietošanu darbavietā) un novērtēt, kādās situācijās viņiem prasība lietot svešvalodu darbavietā šķiet nepieņemama.

Ja kāds darbavietā saskartos ar sliktāku attieksmi tāpēc, ka viņš/-a saziņai ar kolēģiem vai vadību nelieto svešvalodu (skatīt 25.grafiku), respondenti visbiežāk (53%) ieteiktu vērsties Valsts darba inspekcijā. 35% ieteiktu vērsties pie uzņēmuma/ organizācijas/ iestādes vadības, 29% - Valsts valodas centrā, 20% - arodbiedrībā, 15% - Latvijas Republikas Tiesībsarga birojā. Citas atbildes minētas retāk. Jāpiemin, ka 7% neieteiktu ziņot vai meklēt palīdzību.

25.grafiks

K16. "Ja pret kādu darbavietā slikti izturētos tāpēc, ka viņš/-a saziņai ar kolēģiem vai vadību nelieto svešvalodu, kur Jūs viņam/-ai ieteiktu vērsties pēc palīdzības, ziņot?"

Bāze: visi respondenti, n=505

*Tā kā katrs respondents varēja norādīt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

**Kategorijā "Citir" ietilpst: "meklēt citu darba vietu" (minēts 1 reizi); "sūdzēties mammai. Strādāju starptautiskā uzņēmumā un eksportējam savus pakalpojumus uz visu civilizēto pasauli, darba valoda starptautiski ir angļu valoda" (minēts 1 reizi); "sūtitu uz poda" (minēts 1 reizi); "valodu mācību centrā" (minēts 1 reizi).

Latvijas Republikas Tiesībsarga birojā biežāk nekā caurmērā ieteiktu vērsties pašlaik nestrādājošie, kā arī Zemgales reģionā dzīvojošie (skatīt 26.grafiku).

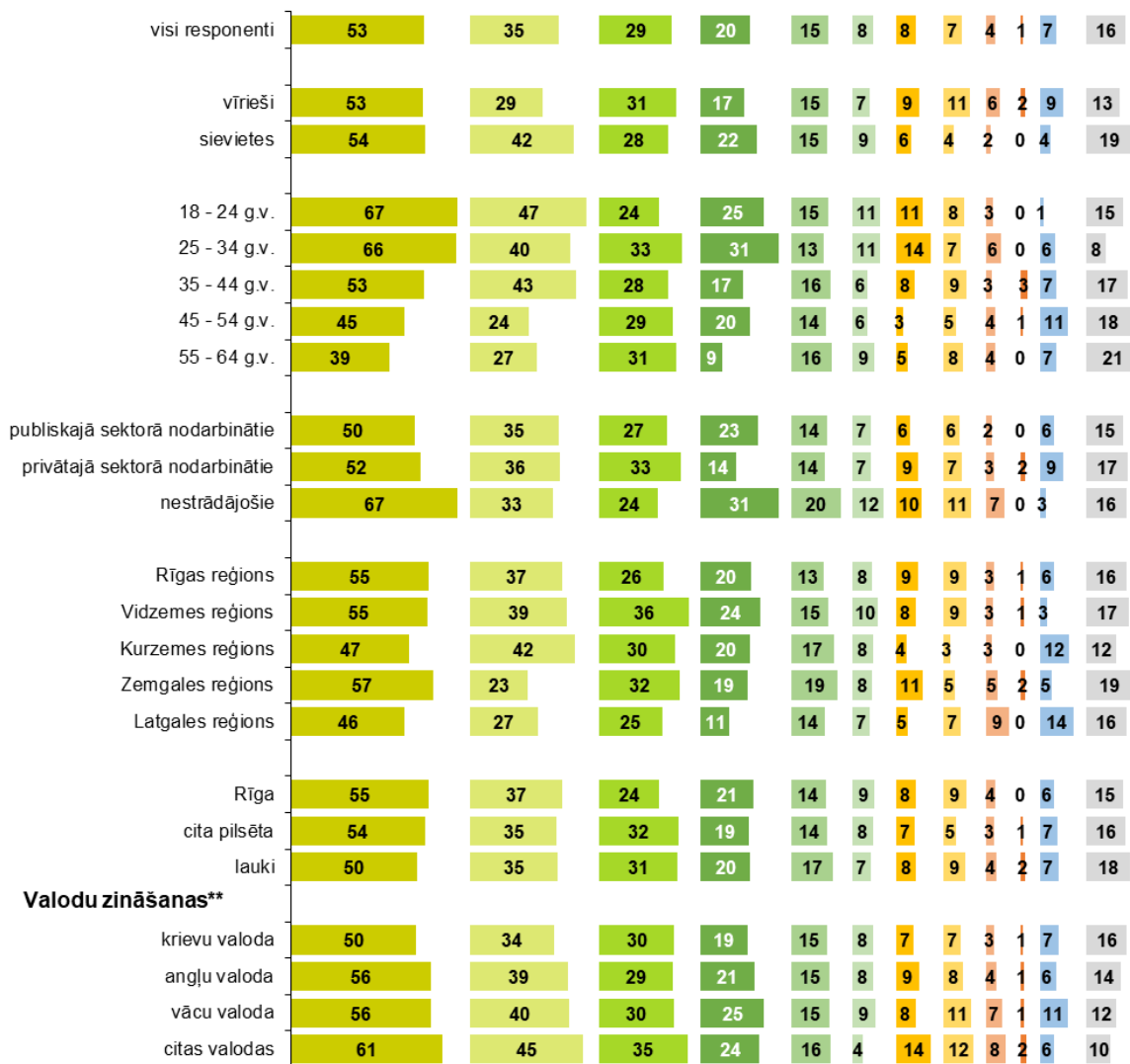
26.grafiks

K16. "Ja pret kādu darbavietā slikti izturētos tāpēc, ka viņš/-a saziņai ar kolēģiem vai vadību nelieto svešvalodu, kur Jūs viņam/-ai ieteiktu vērsties pēc palīdzības, ziņot?"

Sociāldemogrāfisko grupu atbilžu sadalījums

%

- Valsts darba inspekcijā
- Pie uzņēmuma/ organizācijas/ iestādes vadības
- Valsts valodas centrā
- Arodbiedrībā
- Latvijas Republikas Tiesībsarga birojā
- Pie citiem darba kolēģiem
- Sociālajos tīklos (piem., X (bij., Twitter), Facebook, Tiktok u.c.)
- Masu medijos
- Tiesā
- Citur
- Neieteiktu ziņot vai meklēt palīdzību
- Grūti pateikt

Bāzes: skatīt respondentu sociāldemogrāfisko profilu 4.lpp.

*Tā kā katrs respondents varēja norādīt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

**Atbildes uz jautājumu "Kuras no šīm valodām Jūs pārvaldāt vismaz sarunvalodas līmenī?"

Lai arī grupa, kas uzskata, ka, saskaroties ar sliktāku attieksmi kādas svešvalodas nelietošanas dēļ, nav jāziņo vai jāmeklē palīdzība, nav liela, jāatzīmē, ka visbiežāk (17 respondentu) aptaujātie to darīt neieteiktu tāpēc, ka uzskata, ka darbiniekam ir jāpielāgojas (jālieto svešvaloda), ja vadība un kolēģi to sagaida (skatīt 27.grafiku).

27.grafiks

K17. "Kāpēc Jūs neieteiktu ziņot par sliktu attieksmi vai meklēt palīdzību?"

Minēšanas
biežums
(skaits)

Uzskatu, darbiniekam ir jāpielāgojas (jālieto svešvaloda), ja vadība un kolēģi to sagaida	17
Vieglāk ir atrast citu darbu	7
Neticu, ka tam būtu labvēlīgs iznākums, ka kaut kas mainītos	6
Būtu grūti pierādīt nelabvēlīgu attieksmi	4
Nepatīk konfliktēt	4
Tas prasa laiku un līdzekļus	3
Bail no iespējamām sekām no valsts iestāžu puses (darba devējam vai pašam darbiniekam)	2
Bail no iespējamām sekām no darba devēja\kolēģu puses (piemēram, bail tikt atlaistam no darba)	2
Nezinu, ko ieteikt	2
Cīts iemesls	3
Grūti pateikt	1

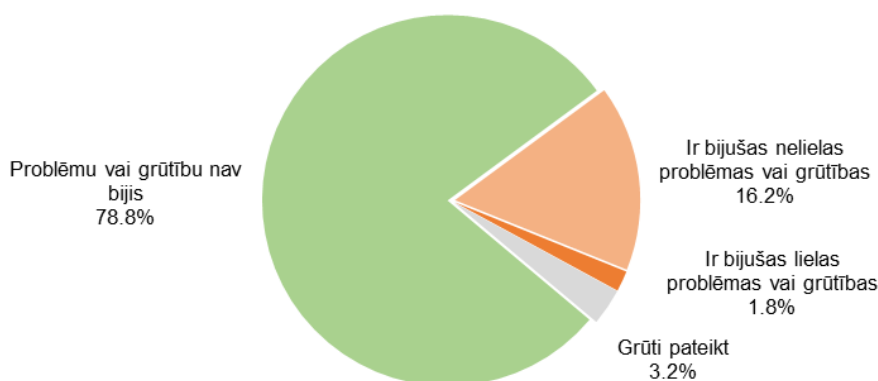
Bāze: respondenti, kuri kādam, pret kuru darbavietā slikti izturētos tāpēc, ka viņš/-a saziņai ar kolēģiem vai vadību nelieto svešvalodu, neieteiktu ziņot vai meklēt palīdzību, n=34

*Tā kā katrs respondents varēja norādīt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

Raksturojot savu pieredzi, aptuveni 4/5 aptaujāto atbildēja, ka pēdējo 3 gadu laikā viņiem nav bijis problēmu vai grūtību saistībā ar svešvalodu lietošanu darbavietā (79%). To, ka bijušas lielas problēmas vai grūtības, norādīja 2%, bet 16% atzina, ka ir bijušas nelielas problēmas vai grūtības (skatīt 28.grafiku).

28.grafiks

G2. "Vai Jums pašam/-ai pēdējo 3 gadu laikā Jūsu darbavietā ir radušās grūtības vai problēmas (t.sk. domstarpības, attieksme) saistībā ar svešvalodu (t.i., valodas, kas nav latviešu) lietošanu darbavietā?"

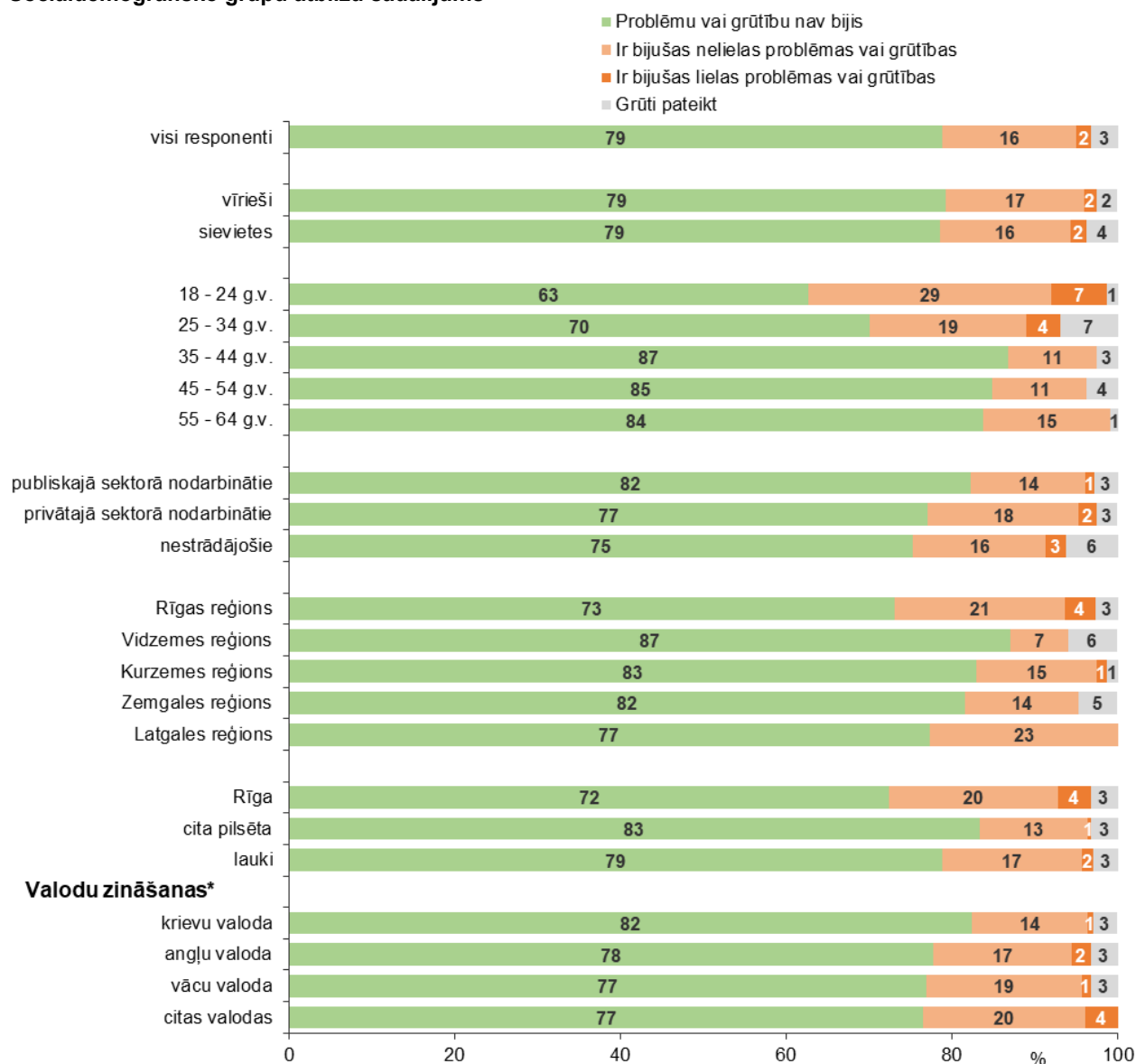
Bāze: visi respondenti, n=505

To, ka ir bijušas problēmas vai grūtības (lielas vai nelielas) saistībā ar svešvalodu lietošanu darbavietā, biežāk nekā caurmērā atzīmēja aptaujātie vecumā no 18 līdz 34 gadiem, Rīgas un Latgales reģionos, kā arī Rīgā dzīvojošie. Savukārt to, ka šādu problēmu vai grūtību nav bijis, biežāk nekā caurmērā norādīja aptaujātie vecumā no 35 līdz 64 gadiem, publiskajā sektorā nodarbinātie, Vidzemes, Kurzemes reģionos un citās pilsētās (ne Rīgā) dzīvojošie (skatīt 29.grafiku).

29.grafiks

G2. "Vai Jums pašam/-ai pēdējo 3 gadu laikā Jūsu darbavietā ir radušās grūtības vai problēmas (t.sk. domstarpības, attieksme) saistībā ar svešvalodu (t.i., valodas, kas nav latviešu) lietošanu darbavietā?"

Sociāldemogrāfisko grupu atbilžu sadalījums

Bāzes: skatīt respondentu sociāldemogrāfisko profilu 4.lpp.

*Atbildes uz jautājumu "Kuras no šīm valodām Jūs pārvaldāt vismaz sarunvalodas līmenī?"

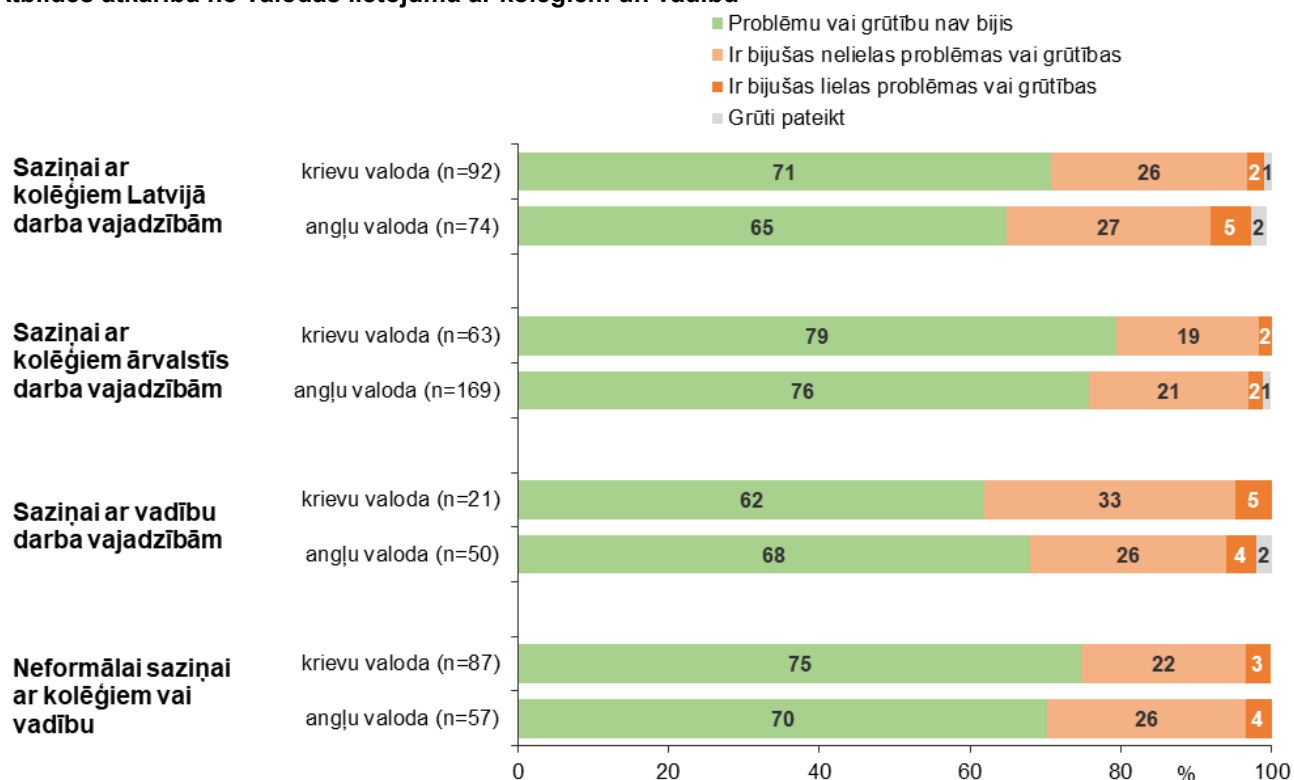
Analizējot atbildes atkarībā no tā, vai darbavietā tiek lietota krievu vai angļu valoda, vērojamas nelielas atšķirības. To, ka problēmu svešvalodu lietošanas dēļ nav bijis, biežāk norādīja respondenti, kuri saziņai ar kolēģiem Latvijā un ārvalstīs darba vajadzībām vai arī neformālai saziņai ar kolēģiem vai vadību izmanto krievu valodu (angļu valodas lietotāji gan to atzīmējuši tikai nedaudz retāk).

Analizējot saziņu ar vadību darba vajadzībām, vērojama pretēja situācija: tie, kuri šādam nolūkam izmanto krievu valodu, nedaudz biežāk par angļu valodas lietotājiem norādīja uz nelielu problēmu vai grūtību pastāvēšanu (skatīt 30.grafiku).

30.grafiks

G2. Vai Jums pašam/-ai pēdējo 3 gadu laikā Jūsu darbavietā ir radušās grūtības vai problēmas (t.sk. domstarpības, attieksme) saistībā ar svešvalodu (t.i., valodas, kas nav latviešu) lietošanu darbavietā?

Atbildes atkarībā no valodas lietojuma ar kolēģiem un vadību

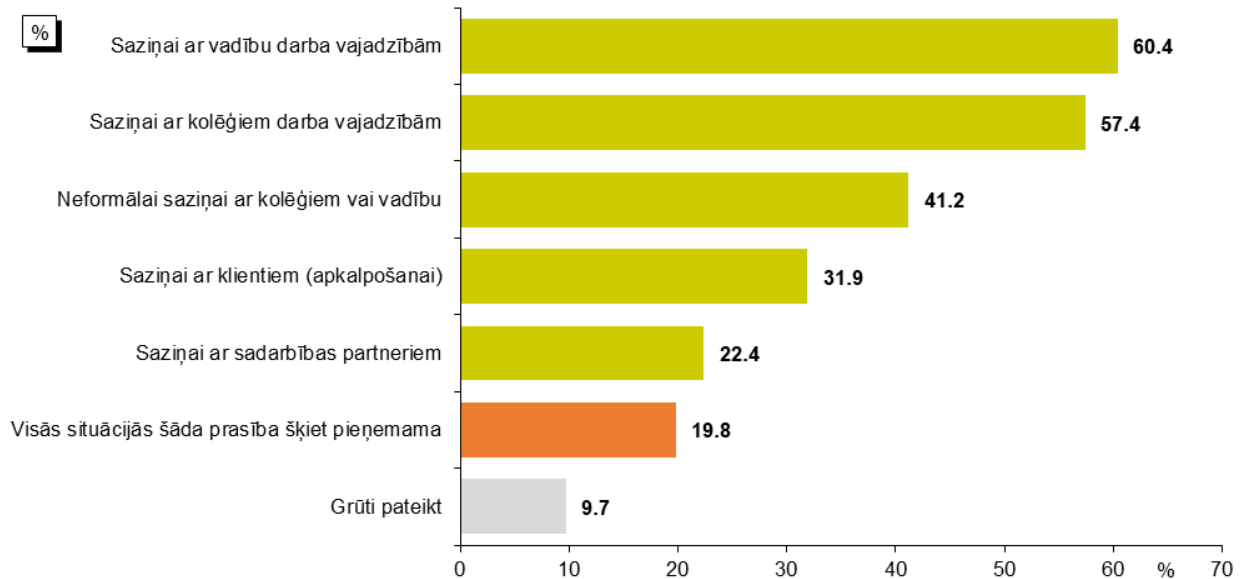

Bāzes: visi respondenti

Raksturojot, kādam mērķim lietot krievu valodu darbavietā viņiem šķiet nepieņemami, 3/5 respondentu uzskata, ka to ir nepieņemami darīt saziņā ar vadību darba vajadzībām (60%). Vairāk nekā puse aptaujāto tā uzskata arī par saziņu ar kolēģiem darba vajadzībām (57%), bet 41% atbildēja, ka, viņuprāt, krievu valodas lietošana nav pieņemama neformālai saziņai ar kolēģiem vai vadību, 32% - saziņai ar klientiem (apkalpošanai) un 22% - saziņai ar sadarbības partneriem. Jāpiebilst, ka katrs piektais aptaujātais uzskata, ka krievu valodas izmantošana ir pieņemama visās situācijās (20%).

31.grafiks

K18.1. "Pēdējā laikā notiek diskusijas par svešvalodu lietošanu darba vidē. Vispārīgi runājot, kādās situācijās, Jums nešķiet piemērama prasība darbavietā lietot šādas valodas: Krievu valoda"

Bāze: visi respondenti, n=505

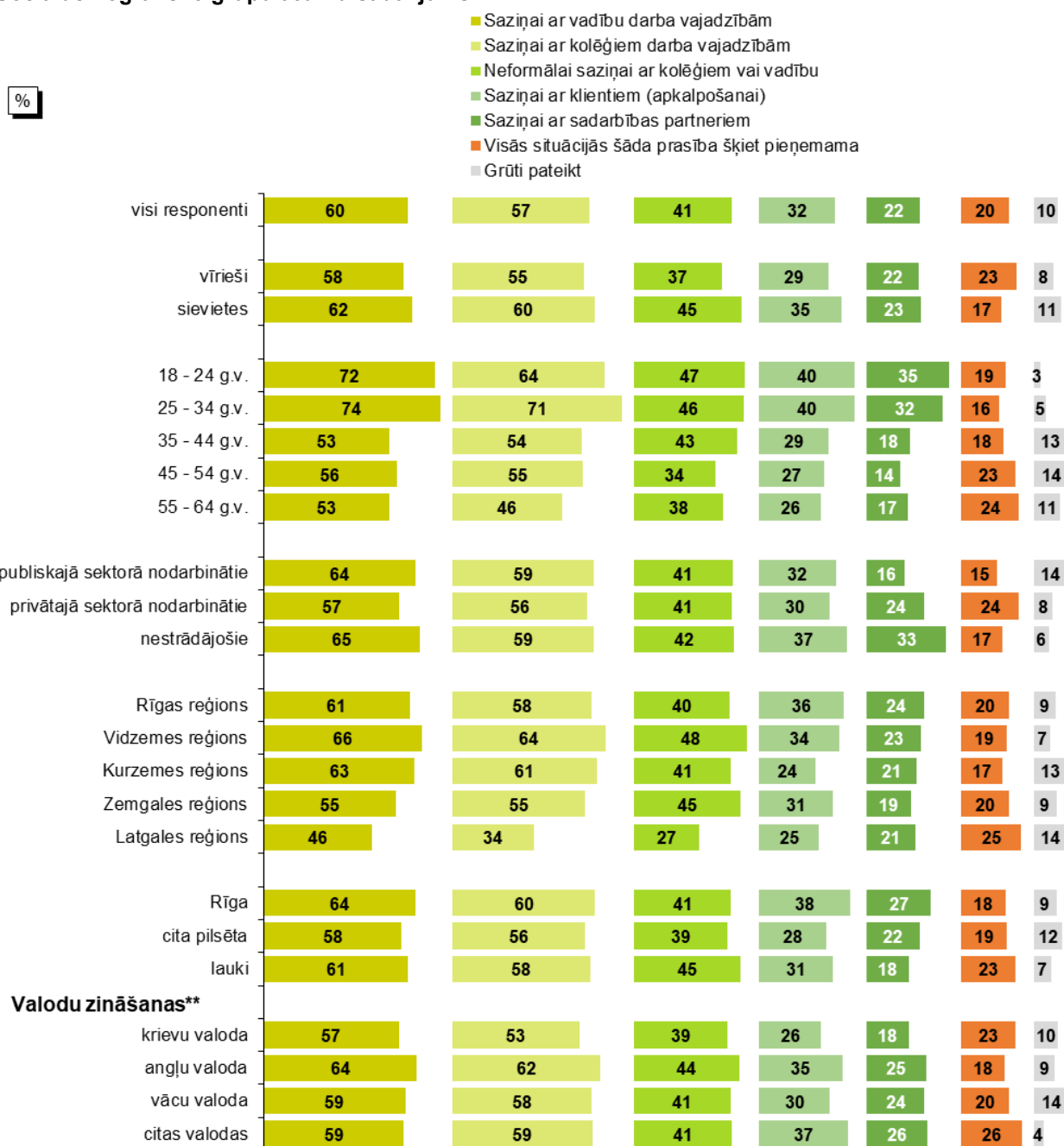
*Tā kā katrs respondents varēja norādīt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

Raksturojot atbildes detalizētāk, var secināt, ka krievu valodas lietošanu par pieņemamu visās situācijās biežāk nekā caurmērā atzina vīrieši, aptaujātie vecumā no 55 līdz 64 gadiem, privātajā sektorā nodarbinātie, kā arī Latgales reģionā dzīvojošie. Retāk to norādīja aptaujātie vecumā no 25 līdz 34 gadiem un publiskajā sektorā nodarbinātie (skatīt 32.grafiku).

32.grafiks

K18.1. "Pēdējā laikā notiek diskusijas par svešvalodu lietošanu darba vidē. Vispārīgi runājot, kādās situācijās, Jums nešķiet pieņemama prasība darbavietā lietot šādas valodas: Krievu valoda"

Sociāldemogrāfisko grupu atbilžu sadalījums

Bāzes: skatīt respondentu sociāldemogrāfisko profilu 4.lpp.

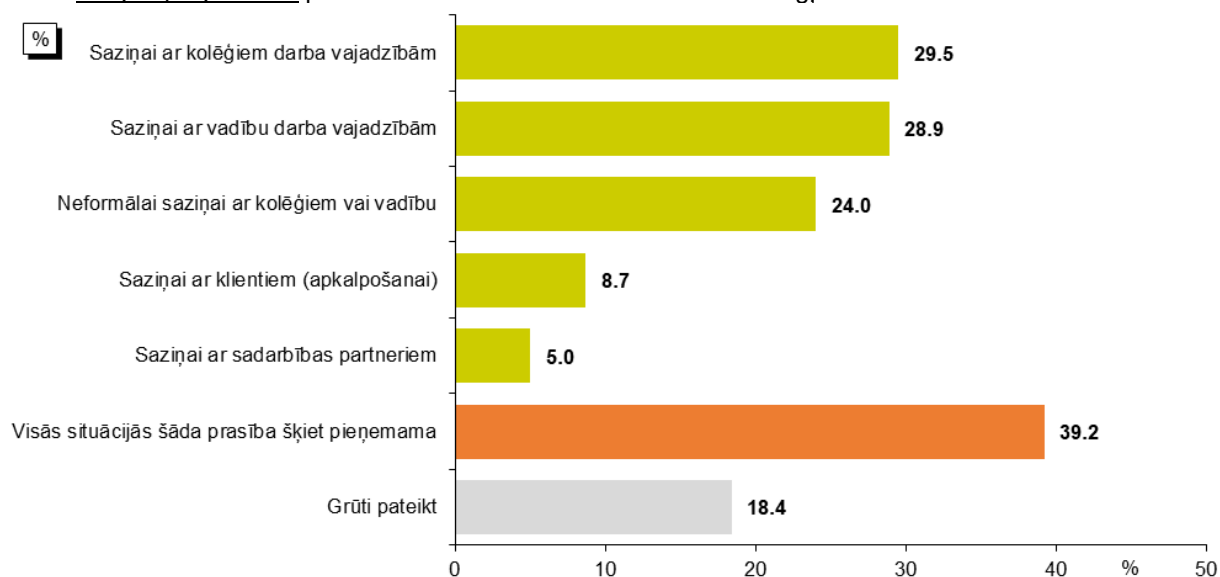
*Tā kā katrs respondents varēja norādīt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

**Atbildes uz jautājumu "Kuras no šīm valodām Jūs pārvaldāt vismaz sarunvalodas līmenī?"

Savukārt, raksturojot attieksmi pret angļu valodas lietošanu darbavietā, vērojams, ka 30% aptaujas dalībnieku uzskata, ka nav pieņemama prasība to lietot saziņai ar kolēģiem darba vajadzībām, bet 29% to norādīja par saziņu ar vadību darba vajadzībām. Vēl 24% uzskata, ka nav pieņemami prasīt, lai neformālās situācijās ar kolēģiem vai vadību sazinātos angļu valodā. Retāk tas norādīts par saziņu ar klientiem (apkalpošanu) (9%), un saziņu ar sadarbības partneriem (5%). Jāpiebilst, ka 39% aptaujas dalībnieku uzskata, ka visās situācijās prasība darbavietā lietot angļu valodu viņiem šķiet pieņemama (skatīt 33.grafiku).

33.grafiks

K18.2. "Pēdējā laikā notiek diskusijas par svešvalodu lietošanu darba vidē. Vispārīgi runājot, kādās situācijās, Jums nešķiet pieņemama prasība darbavietā lietot šādas valodas: Angļu valoda"

Bāze: visi respondenti, n=505

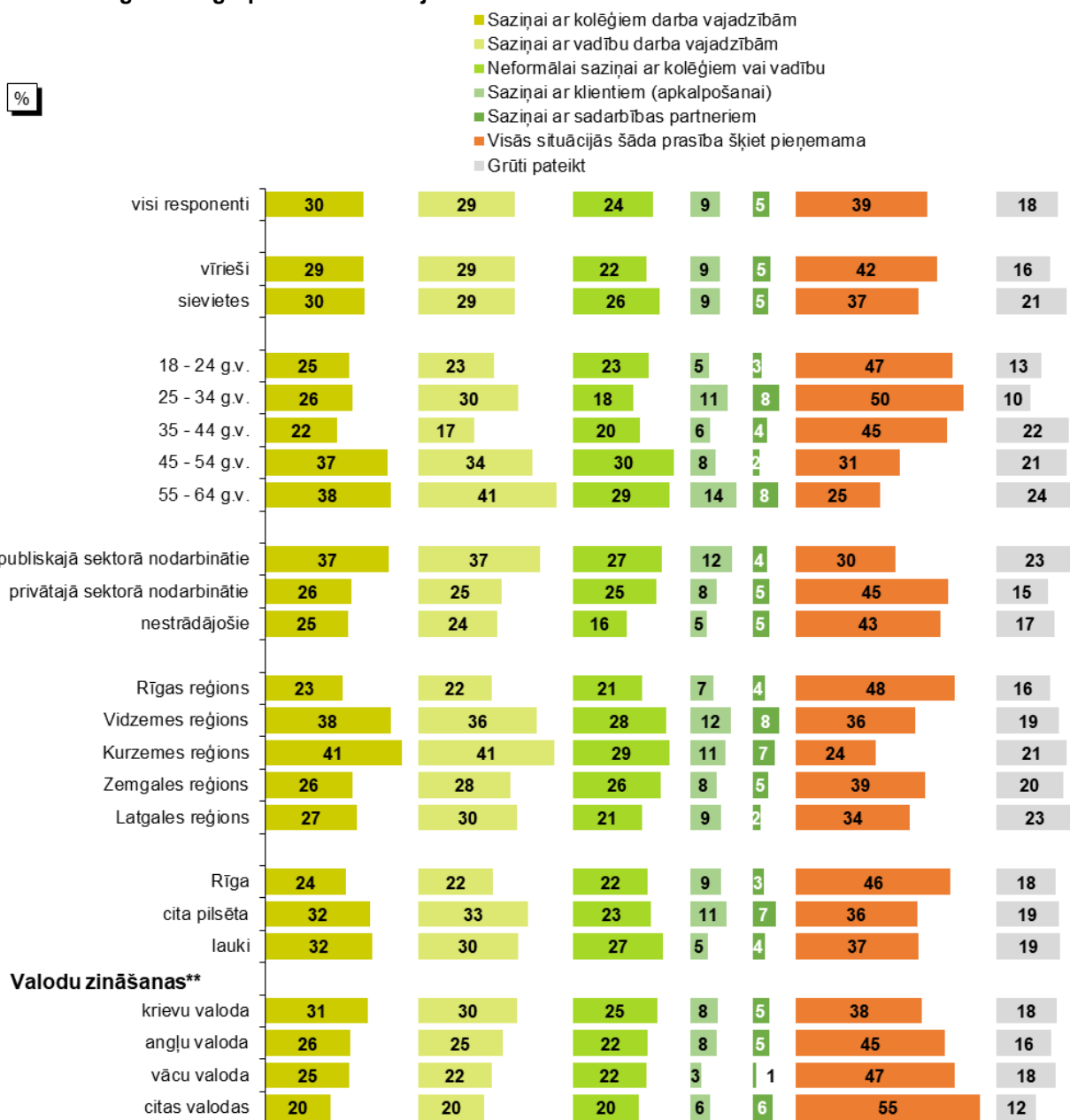
*Tā kā katrs respondents varēja norādīt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

Kā jau minēts, 39% uzskata, ka visās situācijās prasība darbavietā lietot angļu valodu ir pieņemama. Biežāk nekā caurmērā to norādīja aptaujātie vecumā no 18 līdz 44 gadiem, privātajā sektorā strādājošie un pašlaik nestrādājošie, Rīgas reģionā un Rīgā dzīvojošie. Retāk nekā caurmērā tā uzskata respondenti vecumā no 45 līdz 64 gadiem, kā arī Vidzemes, Kurzemes, Latgales reģionos, citās pilsētās (ne Rīgā) dzīvojošie.

34.grafiks

K18.2. "Pēdējā laikā notiek diskusijas par svešvalodu lietošanu darba vidē. Vispārīgi runājot, kādās situācijās, Jums nešķiet pieņemama prasība darbavietā lietot šādas valodas: Angļu valoda"

Sociāldemogrāfisko grupu atbilžu sadalījums

Bāzes: skatīt respondentu sociāldemogrāfisko profilu 4.lpp.

*Tā kā katrs respondents varēja norādīt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

**Atbildes uz jautājumu "Kuras no šīm valodām Jūs pārvaldāt vismaz sarunvalodas līmenī?"

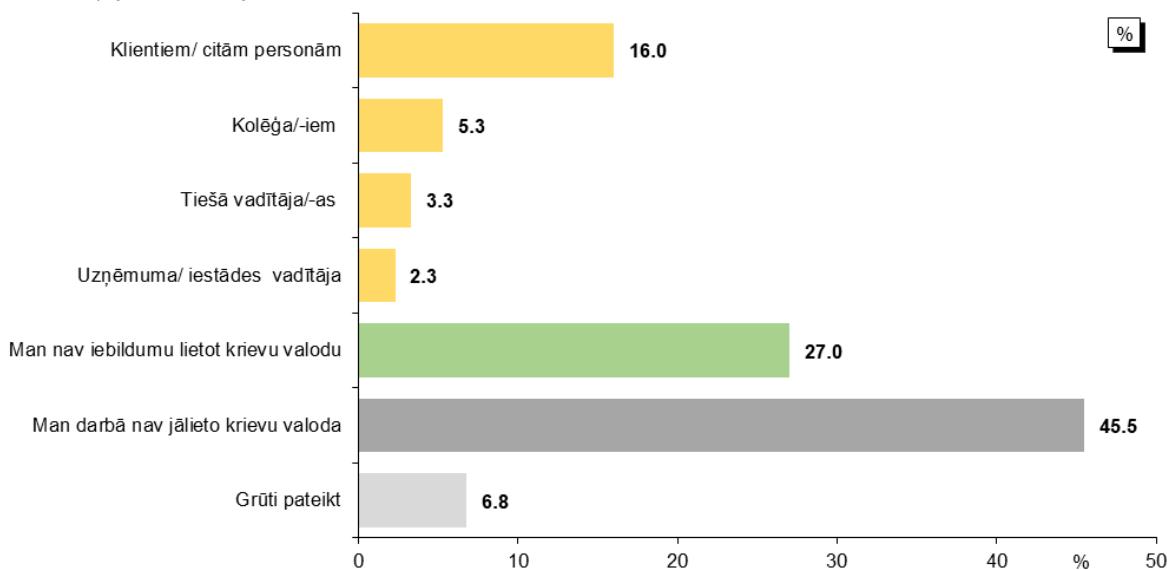
6. Attieksme pret krievu valodas lietošanu darbavietā

Aptaujas ietvaros respondentiem lūdza novērtēt attieksmi pret krievu valodas lietošanu darbavietā – vai viņi ir izjutuši spiedienu to lietot, kāda ir attieksme gadījumā, ja to nelieto. Pētījuma dalībniekiem arī vaicāja, vai viņi ir apsvēruši iespēju atstāt Latviju tāpēc, ka nespēj atrast darbu krievu valodas nepārzināšanas dēļ.

Apkopojot atbildes, vērojams, ka gandrīz puse (46%) aptaujāto latviešu darbspējas vecumā atbildēja, ka viņiem darbavietā nav jālieto krievu valoda, bet 27% norādīja, ka viņiem nav iebildumu to lietot. Raksturojot situācijas, kad viņi pēdējo 3 gadu laikā ir bijuši spiesti izmantot krievu valodu, visbiežāk (16%) aptaujātie atzina, ka šādu spiedienu ir izjutuši no klientiem/ citām personām. Salīdzinoši retāk to spieduši darīt kolēģi (5%), tiešie vadītāji (3%) vai uzņēmuma/ iestādes vadītāji (2%) (skatīt 35.grafiku).

35.grafiks

H5. "Pēdējā laikā Latvijā notiek diskusijas par krievu valodas lietošanu darbavietā (t.sk. prasību runāt krievu valodā arī tad, ja darbinieks nepietiekami labi zina krievu valodu vai negrib runāt krievu valodā). Kā tas ir ar Jums - vai savā darbavietā Latvijā pēdējo 3 gadu laikā esat pret sevi izjutis/-usi spiedienu lietot krievu valodu (t.sk. negatīvu attieksmi pret sevi), ja to nelietojat?"

Bāze: respondenti, kuri pēdējo 3 gadu laikā ir strādājuši algotu darbu, n=486

*Tā kā katrs respondents varēja norādīt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

To, ka ir sajutuši spiedienu lietot krievu valodu darbavietā, biežāk nekā caurmērā atzina sievietes, aptaujātie vecumā no 18 līdz 34 gadiem, Rīgas reģionā un Rīgā dzīvojošie. To, ka viņiem nav iebildumu lietot krievu valodu darbavietā, biežāk nekā caurmērā norādīja vīrieši, aptaujātie vecumā no 45 līdz 64 gadiem, Latgales reģionā un citās pilsētās (ne Rīgā) dzīvojošie (skatīt 36.grafiku).

36.grafiks

H5. "Pēdējā laikā Latvijā notiek diskusijas par krievu valodas lietošanu darbavietā (t.sk. prasību runāt krievu valodā arī tad, ja darbinieks nepietiekami labi zina krievu valodu vai negrib runāt krievu valodā). Kā tas ir ar Jums - vai savā darbavietā Latvijā pēdējo 3 gadu laikā esat pret sevi izjutis/-usi spiedienu lietot krievu valodu (t.sk. negatīvu attieksmi pret sevi), ja to nelietojat?"

Sociāldemogrāfisko grupu atbilžu sadalījums

Bāzes: responventi, kuri pēdējo 3 gadu laikā ir strādājuši algotu darbu

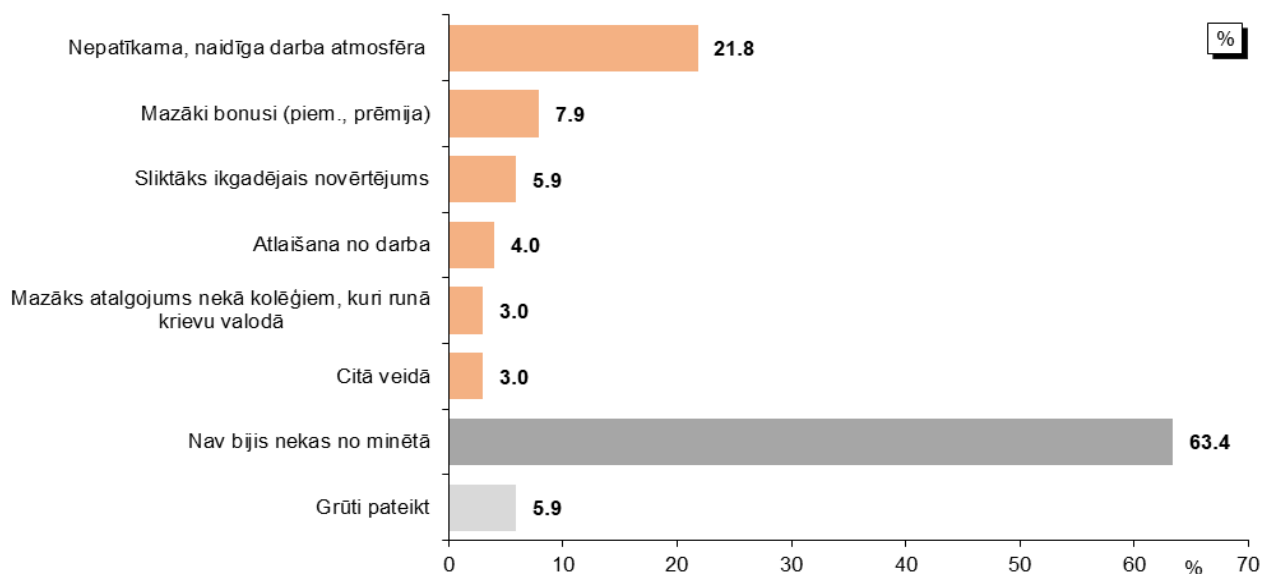
*Tā kā katrs responvents varēja norādīt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

**Atbildes uz jautājumu "Kuras no šīm valodām Jūs pārvaldāt vismaz sarunvalodas līmenī?"

Saskaņā ar aptaujas rezultātiem 22% respondentu, kuri pēdējo 3 gadu laikā ir strādājuši algotu darbu un ir pret sevi izjutuši spiedienu lietot krievu valodu, savā darbavietā ir saskārušies ar nepatīkamu, naidīgu darba atmosfēru. Retāk tika minēts, ka ir bijuši mazāki bonusi (piem., prēmija) (8%), sliktāks ikgadējais novērtējums – 6%, atlaišana no darba – 4%, mazāks atalgojums nekā kolēģiem, kuri runā krievu valodā – 3%. Tiesa, 63% aptaujāto atbildēja, ka nav pieredzējuši neko no minētā (skatīt 37.grafiku).

37.grafiks

H6. "Cilvēki mēdz stāstīt par to, kādā veidā viņus piespiež darbavietā runāt krievu valodā. Vai Jūs savā darbavietā saskāries/-usies ar kaut ko no sekojošā (vai ar draudiem to darīt)?"

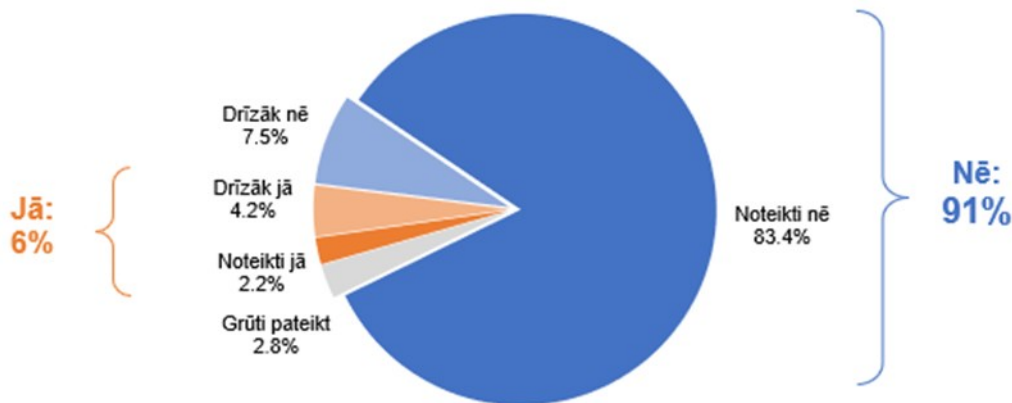
Bāze: respondenti, kuri pēdējo 3 gadu laikā ir strādājuši algotu darbu, un ir pret sevi izjutuši spiedienu lietot krievu valodu, n=101

*Tā kā katrs respondents varēja norādīt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

Pētījuma dati liecina, ka absolūtais vairākums (91%) nav apsvēris (atbildes “noteikti nē” un “drīzāk nē”) iespēju atstāt Latviju, tāpēc ka krievu valodas nepārzināšanas dēļ nespēj atrast darbu Latvijā (t.sk. “noteikti nē” 83%). To, ka šī iemesla dēļ ir apsvēruši iespēju pamest valsti atzina 6% aptaujāto (skatīt 38.grafiku).

38.grafiks

H9. "Vai pēdējo trīs gadu laikā Jūs esat apsvēris iespēju atstāt vai atstājis Latviju, jo nevarējāt atrast darbu Latvijā krievu valodas prasmju trūkuma dēļ?"

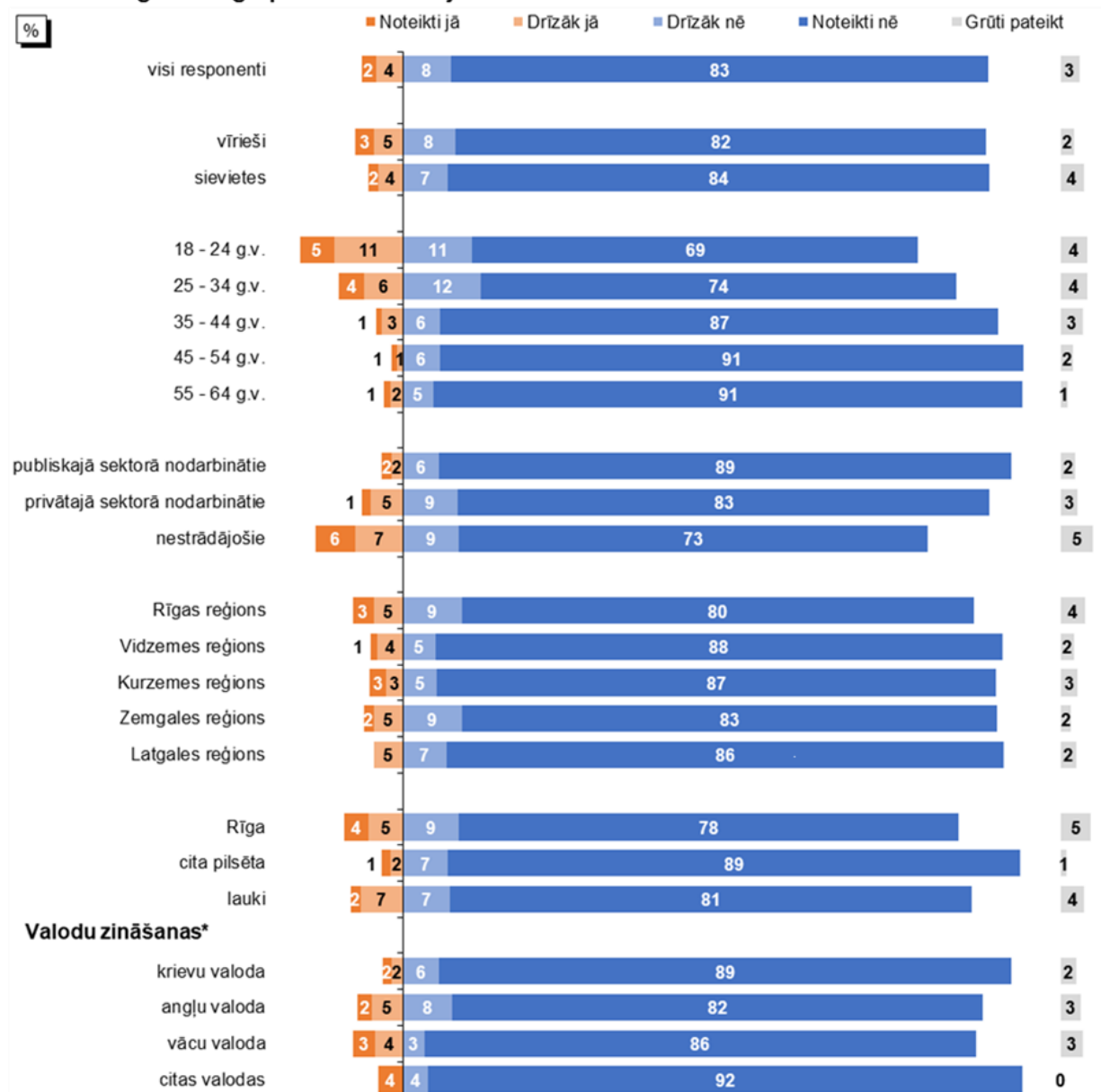
Bāze: visi respondenti, n=505

To, ka ir apsvēruši iespēju atstāt Latviju (vai to darījuši) tāpēc, ka nevarēja atrast darbu Latvijā krievu valodas prasmju trūkuma dēļ, biežāk nekā caurmērā atzina aptaujātie vecumā no 18 līdz 34 gadiem, kā arī pašlaik nestrādājošie. Savukārt, ka “noteikti” nav apsvēruši iespēju to darīt, biežāk nekā caurmērā atzina aptaujātie vecumā no 35 līdz 64 gadiem, publiskajā sektorā nodarbinātie, Vidzemes, Kurzemes, Latgales reģionos, citās pilsētās (ne Rīgā) dzīvojošie (skatīt 39.grafiku).

39.grafiks

H9. "Vai pēdējo trīs gadu laikā Jūs esat apsvēris iespēju atstāt vai atstājis Latviju, jo nevarējāt atrast darbu Latvijā krievu valodas prasmju trūkuma dēļ?"

Sociāldemogrāfisko grupu atbilžu sadalījums

Bāzes: skatīt respondentu sociāldemogrāfisko profilu 4.lpp.

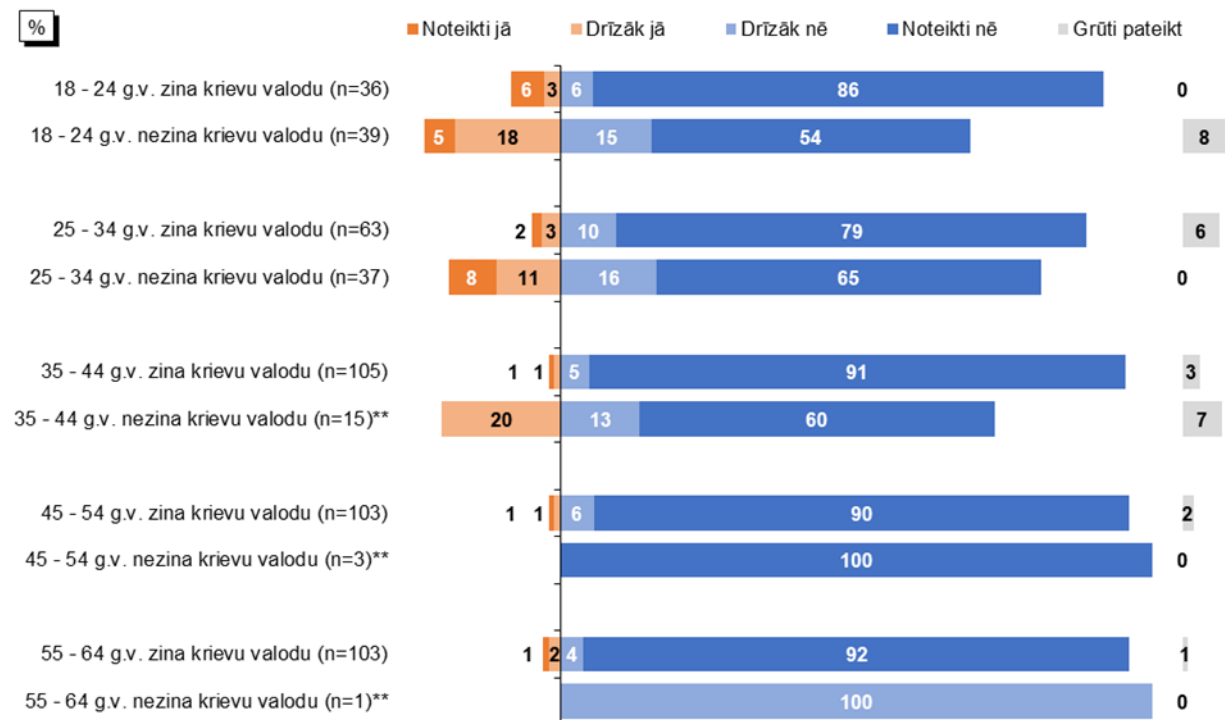
*Atbildes uz jautājumu "Kuras no šīm valodām Jūs pārvaldāt vismaz sarunvalodas līmenī?"

Aptaujas dati liecina, ka aptaujātie vecumā no 18 līdz 44 gadiem, kuri nezina krievu valodu, biežāk nekā caurmērā ir apsvēruši iespēju atstāt Latviju, jo nevarēja atrast darbu Latvijā krievu valodas prasmju trūkuma dēļ (skatīt 40.grafiku).

40.grafiks

H9. "Vai pēdējo trīs gadu laikā Jūs esat apsvēris iespēju atstāt vai atstājis Latviju, jo nevarējāt atrast darbu Latvijā krievu valodas prasmju trūkuma dēļ?"

Atbildes atkarībā no krievu valodas zināšanām*

Bāzes: visi respondenti

*Atbildes uz jautājumu "Kuras no šīm valodām Jūs pārvaldāt vismaz sarunvalodas līmenī?"

**Respondentu skaits ir nepietiekams ticamu secinājumu izdarīšanai.

Aptaujā izmantotā anketa

A1. Sākumā daži jautājumi par darbu

Lūdzu, norādiet, ko no šeit minētā Jūs esat darījis pēdējo 3 gadu laikā!

Atzīmēt visas piemērotās atbildes!

Strādājis/-usi algotu darbu (t.sk. pašlaik strādājat)	1	Turpināt interviju
Meklējis/-usi darbu (t.sk. pētījis/-usi darba sludinājumus)	2	Turpināt interviju
Pieteicies/-kusies darbam (piem., nosūtījis/-usi pieteikumu, CV, atbildējis/-usi uz darba piedāvājumu)	3	Turpināt interviju
Man ir bijušas darba intervijas	4	Turpināt interviju
Esmu pieņemts/-a darbā (atradis/-usi darbu)	5	Turpināt interviju
Nekas no minētā	6	
Grūti pateikt	8	

PROG: uzdot visiem, kas tiek cauri filtram A1

H10. Kuras no šīm valodām Jūs pārvaldāt vismaz sarunvalodas līmenī?

Atzīmēt visas piemērotās atbildes!

Krievu valoda	1
Angļu valoda	2
Franču valoda	3
Vācu valoda	4
Kāda no Ziemeļvalstu valodām (zviedru, norvēģu, dāņu, islandiešu, somu)	5
Cita valoda Lūdzu, uzrakstiet kāda	6
Nevienu no šīm	7
Grūti pateikt	8

PROG: uzdot visiem, kas tiek cauri filtram A1

K10. Vispārīgi runājot, vai Jūs atsauktos uz darba sludinājumu, kurā ir minētas noteiktas prasības, ja uzskatītu, ka Jūs tām neatbilstat?

		Noteikti jā	Drīzāk jā	Drīzāk nē	Noteikti nē	Grūti pateikt
1	Kādas īpašas datorprasmes (piemēram, noteiktu funkciju veikšana, programmu pārzināšana)	1	2	3	4	8
2	Svešvalodas prasmes prasītajā līmenī	1	2	3	4	8
3	Labas saskarsmes un komunikācijas prasmes (t.sk. noteiktās situācijās)	1	2	3	4	8
4	Profesionālā pieredze (t.sk. tās ilgums) konkrēto pienākumu veikšanai	1	2	3	4	8

PROG: Uzdot, ja A1=1

G1. Domājot par pēdējiem 3 gadiem savā pašreizējā (vai pēdējā) darba vietā, cik apmierināts Jūs esat ar svešvalodu lietošanas praksi (t.i., vai tās ir jālieto un ja jā, cik bieži un kādās situācijās) (piemēram, saziņā ar kolēģiem, vadību, klientiem, partneriem, u.tml.)?

Piezīme: saskaņā ar normatīvajiem aktiem svešvaloda Latvijā ir jebkura valoda, izņemot latviešu un lībiešu.

Viena atbilde

Pilnībā apmierināts/-a	1
Drīzāk apmierināts/-a	2
Drīzāk neapmierināts/-a	3
Pilnībā neapmierināts/-a	4
Grūti pateikt	8

PROG: uzdot, ja A1=1

H1. Ja pēdējo 3 gadu laikā savā darbavietā Jums bez latviešu valodas ir nācies lietot vēl kādu valodu, lūdzu, norādiet, kādu/-as!

Atzīmēt visas piemērotās atbildes!

Darbavietā ir nācies lietot tikai latviešu valodu	1	= > pāriet pie nākamā jautājumu bloka
Jā, ir nācies lietot kādu citu valodu		
Krievu valoda	2	Uzdot H2.1
Angļu valoda	3	Uzdot H2.2
Franču valoda	4	Uzdot H2.3
Vācu valoda	5	Uzdot H2.4
Kāda no Ziemeļvalstu valodām	6	Uzdot H2.5
Cita valoda Lūdzu, norādiet kāda	7	Uzdot H2.6
Grūti pateikt	8	= > pāriet pie nākamā jautājumu bloka

H2.1. Lūdzu, raksturojiet, kādās situācijās darbavietā pēdējo 3 gadu laikā Jums ir nācies lietot krievu valodu!

Atzīmēt visas piemērotās atbildes!

H2.2. Lūdzu, raksturojiet, kādās situācijās darbavietā pēdējo 3 gadu laikā Jums ir nācies lietot angļu valodu!

Atzīmēt visas piemērotās atbildes!

H2.3. Lūdzu, raksturojiet, kādās situācijās darbavietā pēdējo 3 gadu laikā Jums ir nācies lietot franču valodu!

Atzīmēt visas piemērotās atbildes!

H2.4. Lūdzu, raksturojiet, kādās situācijās darbavietā pēdējo 3 gadu laikā Jums ir nācies lietot vācu valodu!

Atzīmēt visas piemērotās atbildes!

H2.5. Lūdzu, raksturojiet, kādās situācijās darbavietā pēdējo 3 gadu laikā Jums ir nācies lietot kādu no Ziemeļvalstu valodām (zviedru, norvēģu, dāņu, islandiešu, somu)!

Atzīmēt visas piemērotās atbildes!

H2.6. Lūdzu, raksturojiet, kādās situācijās darbavietā pēdējo 3 gadu laikā Jums ir nācies lietot kādu cita valodu (par ko Jūs norādījāt iepriekšējā jautājumā)!

Atzīmēt visas piemērotās atbildes!

	H2.1.	H2.2.	H2.3.	H2.4.	H2.5.	H2.6.
	Krievu valoda	Angļu valoda	Franču valoda	Vācu valoda	Kāda no Ziemeļvalstu valodām	Cita valoda
Saziņai ar kolēģiem Latvijā darba vajadzībām	1	1	1	1	1	1
Saziņai ar kolēģiem ārvalstīs darba vajadzībām	2	2	2	2	2	2
Saziņai ar sadarbības partneriem	3	3	3	3	3	3
Saziņai ar vadību darba vajadzībām	4	4	4	4	4	4
Saziņai ar ārvalstu klientiem (apkalpošanai)	5	5	5	5	5	5
Saziņai ar klientiem Latvijā (apkalpošanai)	6	6	6	6	6	6
Citu darba uzdevumu pildīšanai	7	7	7	7	7	7
Neformālai saziņai ar kolēģiem vai vadību	8	8	8	8	8	8
Citā situācijā	9	9	9	9	9	9
Grūti pateikt	98	98	98	98	98	98

PROG: uzdot, ja H2.1 -6 = 1 vai 2 (t.i., respondents saziņā ar darba kolēģiem ir lietojis svešvalodu)
H3. Vai pirms pieņemšanas darbā Jūs informēja, ka ar kolēģiem būs jākomunicē (arī) kādā no svešvalodām?

Viena atbilde

Jā	1
Nē	2
Grūti pateikt/ neatceros	8

PROG: uzdot, ja H2.1 -6 = 3 - 7 t.i., respondents ārpus saziņas ar darba kolēģiem ir lietojis svešvalodu
H4. Vai pirms pieņemšanas darbā Jūs informēja, ka darba pienākumu izpildei (piemēram saziņa ar vadību, klientiem u.tml.) Jums būs nepieciešama (arī) svešvalodu izmantošana?

Viena atbilde

Jā	1
Nē	2
Grūti pateikt/ neatceros	8

Darba meklēšana

PROG: Uzdot, ja A1=2

K1. Vai pēdējo 3 gadu laikā, meklējot darbu vai lasot darba sludinājumus, Jūs esat pamanījis/ -usi darba sludinājumus, kuros bija prasība zināt kādu no šīm valodām?

Atzīmēt visas piemērotās atbildes!

Krievu	1	= > K2
Angļu	2	= > K2
Franču	3	= > K2
Vācu	4	= > K2
Kāda no Ziemeļvalstu valodām	5	= > K2
Cita svešvaloda	6	= > K2
Nē, prasību zināt svešvalodu neesmu pamanījis/-usi	7	= > K5
Grūti pateikt	8	= > K5

PROG: uzdot, ja K1 = 1-6

K2. Kur Jūs pēdējo 3 gadu laikā esat pamanījis/usi darba sludinājumus, kuros bija prasības zināt svešvalodas?

Atzīmēt visas piemērotās atbildes!

Drukātajā presē	1
Sociālie tīkli (Facebook, Instagram u.c.)	2
www.ss.lv, CVonline u.tml. specializētas darba meklēšanas vietnes	3
Nodarbinātības valsts aģentūra (NVA)	4
Paziņojumos par vakancēm (izlikti paziņojumi, izplatītas lapiņas par darbinieku meklēšanu u.t.t.)	5
Citur Lūdzu, īsi norādiet kur	6
Grūti pateikt	8

Gadījumā, ja pēdējos 3 gadu laikā Jūs esat pievērsis/usi uzmanību vairākiem darba sludinājumiem, kuros ir prasītas svešvalodu zināšanas, lūdzu, **atbildiet par pēdējo epizodi**

K3. Ja darba sludinājumā bija prasība zināt svešvalodas, kā tā bija pamatota?

Atzīmēt visas piemērotās atbildes!

Prasība zināt svešvalodas sludinājumā nebija pamatota (t.sk. to nevarēja saprast no darba pienākumu apraksta)	1
Ar to, ka svešvalodu zināšanas ir nepieciešamas ...	
Saziņai ar kolēģiem Latvijā	2
Saziņai ar kolēģiem ārvalstīs	3
Saziņai ar sadarbības partneriem	4
Saziņai ar vadību	5
Saziņai ar ārvalstu klientiem (apkalpošanai)	6
Saziņai ar klientiem Latvijā (apkalpošanai)	7
Citu darba uzdevumu pildīšanai	8
Neformālai saziņai ar kolēģiem vai vadību	9
Cits pamatojums	10
Grūti pateikt	98

K4. Vai prasība zināt kādu svešvalodu ir bijis iemesls, kāpēc Jūs kādreiz neesat pieteicies/kusies darbam?

Viena atbilde

Jā, tā bija galvenais iemesls	1
Tas bija viens no iemesliem, bet tas nebija galvenais	2
Nē, prasība zināt kādu svešvalodu nav bijis iemesls, lai nepieteiktos šim darbam (t.i., es šim darbam pieteicos vai arī nepieteicos kāda cita iemesla dēļ)	3
Grūti pateikt	8

PROG: Ja pieteicās darbam A1=3

K5. Gadījumā, ja Jūs netikāt pieņemts/-a darbā (pieņēma citu), vai tas bija saistīts ar prasību zināt kādu svešvalodu (t.i., Jums ir nepietiekamas zināšanas vai Jūs nevēlaties to lietot)?

Viena atbilde

Es esmu pieņemts/-a šajā darbā	1
Nepietiekamas svešvalodas zināšanas / nevēlēšanās to lietot bija galvenais iemesls, kāpēc mani nepieņēma	2
Tas bija viens no iemesliem, bet tas nebija galvenais	3
Nē, noraidījums nav saistīts ar prasību zināt kādu svešvalodu	4
Svešvalodu zināšanas netika prasītas	5
Grūti pateikt	8

PROG: uzdot, ja K5= 2-3

K15. Kādu svešvalodu prasmju trūkums pēdējo trīs gadu laikā ir bijis par pamatu darba atteikumam?

Atzīmēt visas piemērotās atbildes!

Krievu valoda	1
Angļu valoda	2
Franču valoda	3
Vācu valoda	4
Kāda no Ziemeļvalstu valodām	5
Cita	6
Grūti pateikt	8

Darba intervija

PROG: Uzdot, ja A1=3

K11. Vai pēdējo trīs gadu laikā Jums ir bijušas darba intervijas svešvalodā?

Atzīmēt visas piemērotās atbildes!

Jā, visa intervija	1	= > K12
Jā, daļēji, lai pārbaudītu manas svešvalodas prasmes	2	= > K12
Nē	3	= > K16
Grūti pateikt	8	= > K16

PROG: uzdot, ja K11 = 1 vai 2

K12. Kādās svešvalodās pēdējo 3 gadu laikā bija šīs darba intervijas?

Atzīmēt visas piemērotās atbildes!

Krievu valoda	1
Angļu valoda	2
Franču valoda	3
Vācu valoda	4
Kāda no Ziemeļvalstu valodām	5
Cita	6
Grūti pateikt	8

PROG: uzdot visiem

Pēdējā laikā tiek diskutēts, kā rīkoties, ja darbavietā tiek prasīts lietot kādu svešvalodu, piemēram, angļu vai krievu valodu. Gadās, ka šāda prasība ir pamatota ar profesionālo specifiku, bet reizēm ir gadījumi, kad šādai svešvalodu lietošanai objektīva iemesla nav.

K16. Ja pret kādu darbavietā slikti izturētos tāpēc, ka viņš/-a saziņai ar kolēģiem vai vadību nelieto svešvalodu, kur Jūs viņam/-ai ieteiktu vērsties pēc palīdzības, ziņot?

Atzīmēt visas piemērotās atbildes!

Arodbiedrībā	1	Pāriet pie G2
Valsts darba inspekcijā	2	Pāriet pie G2
Valsts valodas centrā	3	Pāriet pie G2
Tiesā	4	Pāriet pie G2
Latvijas Republikas Tiesībsarga birojā	5	Pāriet pie G2
Pie citiem darba kolēģiem	6	Pāriet pie G2
Pie uzņēmuma/organizācijas/iestādes vadības	7	Pāriet pie G2
Masu medijos	8	Pāriet pie G2
Sociālajos tīklos (piem., X (bij., Twitter), Facebook, Tiktok u.c.)	9	Pāriet pie G2
Citur Lūdzu, īsi norādiet kur	10	Pāriet pie G2
Neieteiktu ziņot vai meklēt palīdzību	11	Pāriet pie K17
Grūti pateikt	98	Pāriet pie G2

K17. Kāpēc Jūs neieteiktu ziņot par sliktu attieksmi vai meklēt palīdzību?

Atzīmēt visas piemērotās atbildes!

Neticu, ka tam būtu labvēlīgs iznākums, ka kaut kas mainītos	1
Būtu grūti pierādīt nelabvēlīgu attieksmi	2
Vieglāk ir atrast citu darbu	3
Tas prasa laiku un līdzekļus	4
Bail no iespējamām sekām no valsts iestāžu puses (darba devējam vai pašam darbiniekam)	5
Nepatīk konfliktēt	6
Bail no iespējamām sekām no darba devēja/kolēģu puses (piemēram, bail tikt atlaistam no darba)	7
Uzskatu, darbiniekam ir jāpielāgojas (jālieto svešvaloda), ja vadība un kolēģi to sagaida	9
Nezinu, ko ieteikt	10
Cits iemesls	11
Grūti pateikt	98

G2. Vai Jums pašam/-ai pēdējo 3 gadu laikā Jūsu darbavietā ir radušās grūtības vai problēmas (t.sk. domstarpības, sliktāka attieksme) saistībā ar svešvalodu (t.i., valodas, kas nav latviešu) lietošanu darbavietā?

Viena atbilde

Problēmu vai grūtību nav bijis	1
Ir bijušas nelielas problēmas vai grūtības	2
Ir bijušas lielas problēmas vai grūtības	3
Grūti pateikt	8

K18. Pēdējā laikā notiek diskusijas par svešvalodu lietošanu darba vidē. Vispārīgi runājot, kādās situācijās, Jums nešķiet pieņemama prasība darbvietā lietot šādas valodas?

Atzīmēt visas piemērotās atbildes!

	K18.1. Krievu valoda	K18.1. 2. Angļu valoda
Saziņai ar kolēģiem darba vajadzībām	1	1
Saziņai ar vadību darba vajadzībām	2	2
Neformālai saziņai ar kolēģiem vai vadību	3	3
Saziņai ar klientiem (apkalpošanai)	4	4
Saziņai ar sadarbības partneriem	5	5
Visās situācijās šāda prasība šķiet pieņemama	6	6
Grūti pateikt	8	8

uzdot, ja A1 = 1 (respondents pēd. 3 gadu laikā ir strādājis algotu darbu)

H5. Pēdējā laikā Latvijā notiek diskusijas par krievu valodas lietošanu darbvietā (t.sk. prasību runāt krievu valodā arī tad, ja darbinieks nepietiekami labi zina krievu valodu vai negrib runāt krievu valodā).

Kā tas ir ar Jums - vai savā darbvietā Latvijā pēdējo 3 gadu laikā esat pret sevi izjutis/-usi spiedienu lietot krievu valodu (t.sk. negatīvu attieksmi pret sevi), ja to nelietojat?

Atzīmēt visas piemērotās atbildes!

Ir bijis spiediens no ..	
Tiešā vadītāja/-as	1
Kolēģa/-iem	2
Uzņēmuma/iestādes vadītāja	3
Klientiem/ citām personām	4
Man nav iebildumu lietot krievu valodu	5
Man darbā nav jālieto krievu valoda	6
Grūti pateikt	8

PROG: uzdot, ja H5= 1 -4 (t.i., respondents kādā no H5 pozīcijām ir atbildējis, ka ir bijis šāds spiediens)

H6. Cilvēki mēdz stāstīt par to, kādā veidā viņus piespiež darbvietā runāt krievu valodā. Vai Jūs savā darbvietā esat saskāries/-usies ar kaut ko no sekojošā (vai ar draudiem to darīt)?

Atzīmēt visas piemērotās atbildes!

Mazāks atalgojums nekā kolēģiem, kuri runā krievu valodā	1
Mazāki bonusi (piem., prēmija)	2
Nepatīkama, naidīga darba atmosfēra	3
Sliktāks ikgadējais novērtējums	4
Atlaišana no darba	5
Citā veidā Lūdzu, īsi norādiet, kādā	6
Nav bijis nekas no minētā	7
Grūti pateikt	8

PROG: uzdot visiem, kas tiek cauri filtram A1

H9. Vai pēdējo trīs gadu laikā Jūs esat apsvēris/-usi iespēju atstāt vai atstājis/-usi Latviju, jo nevarējāt atrast darbu Latvijā krievu valodas prasmju trūkuma dēļ?

Viena atbilde

Noteikti jā	1
Drīzāk jā	2
Drīzāk nē	3
Noteikti nē	4
Grūti pateikt	9